

Správa
o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie
podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení
neskorších predpisov

Koncept riešenia Územného plánu obce
Sady nad Torysou

---

júl 2015

OBSAH:

A.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE.....	3
A.I.	Základné údaje o obstarávateľovi	3
A.I.1	Označenie	3
A.I.2	Sídlo.....	3
A.I.3	Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa.....	3
A.II.	Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii	3
A.II.1	Názov.....	3
A.II.2	Územie.....	3
A.II.3	Dotknuté obce.....	3
A.II.4	Dotknuté orgány	3
A.II.5	Schvaľujúci orgán.....	4
A.II.6	Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich št. hranice	4
B.	ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA	4
B.I.	Údaje o vstupoch	4
B.I.1	Pôda	4
B.I.2	Voda.....	6
B.I.3	Suroviny.....	7
B.I.4	Energetické zdroje	7
B.I.5	Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.....	8
B.II.	Údaje o výstupoch	10
B.II.1	Ovzdušie	10
B.II.2	Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd.....	10
B.II.3	Odpady.....	10
B.II.4	Hluk a vibrácie.....	11
B.II.5	Žiarenie a iné fyzikálne polia.....	11
B.II.6	Doplňujúce údaje	11
C.	KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA.....	11
C.I.	Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	11
C.II.	Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia	11
C.II.1	Horninové prostredie	11
C.II.2	Klimatické pomery	12
C.II.3	Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia.....	12
C.II.4	Vodné pomery	13
C.II.5	Pôdne pomery	14
C.II.6	Fauna, flóra.....	15
C.II.7	Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana.....	16
C.II.8	Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov	17
C.II.9	Obyvateľstvo – demografické údaje, aktivity, infraštruktúra	19
C.II.10	Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti	22
C.II.11	Paleontologické náleziská a významné geologické lokality	22
C.II.12	Iné zdroje znečistenia.....	22
C.II.13	Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.....	22
C.III.	Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	23
C.III.1	Vplyvy na obyvateľstvo.....	23
C.III.2	Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.....	24
C.III.3	Vplyvy na klimatické pomery.....	24
C.III.4	Vplyvy na ovzdušie	24

C.III.5	Vplyvy na vodné pomery.....	24
C.III.6	Vplyvy na pôdu.....	24
C.III.7	Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy.....	25
C.III.8	Vplyvy na krajinu.....	25
C.III.9	Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma.....	25
C.III.10	Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.....	26
C.III.11	Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.....	26
C.III.12	Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.....	26
C.IV.	Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	27
C.IV.1	Opatrenia na riešenie vplyvov na obyvateľstvo.....	27
C.IV.2	Opatrenia pre usporiadanie územia z hľadiska zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity.....	27
C.IV.3	Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov a na znižovanie negatívneho pôsobenia stresových javov.....	28
C.V.	Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom.....	28
C.VI.	Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia.....	31
C.VII.	Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracovaní správy o hodnotení.....	31
C.VIII.	Všeobecne záverečné zhrnutie.....	31
C.IX.	Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali .	32
C.X.	Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	32
C.XI.	Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov.....	32

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.I. Základné údaje o obstarávateľovi

A.I.1 Označenie

Obec Sady nad Torysou, štatutárny zástupca - JUDr. Vojtech Farkaš, starosta

A.I.2 Sídlo

Obecný úrad Sady nad Torysou, 044 41 Sady nad Torysou

A.I.3 Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

(meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie, od ktorej možno dostať informácie o územnoplánovacej dokumentácii)

JUDr. Vojtech Farkaš, starosta obce Sady nad Torysou, č.t.: 0907953804

Ing. arch. Agnesa Hoppanová, odborne spôsobilá osoba na obstarávanie ÚPP a ÚPD - zabezpečujúca podľa § 2a stavebného zákona obstarávateľské činnosti pri obstarávaní Územného plánu obce Sady nad Torysou.

tel.:0918184928, e-mail: agnesahoppanova@gmail.com

A.II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

A.II.1 Názov

Územný plán obce Sady nad Torysou – etapa Koncept ÚPN-O

A.II.2 Územie

Kraj:	Košický kraj
Okres:	Košice-okolie
Obec:	Sady nad Torysou
Katastrálne územia:	Byster, Zdoňa

A.II.3 Dotknuté obce

1. Mesto Košice, Magistrát mesta Košice, Trieda SNP č.48, 040 01 Košice
2. Obec Košické Olšany
3. Obec Olšovany
4. Obec Košická Polianka
5. Obec Sady nad Torysou

A.II.4 Dotknuté orgány

6. Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, Detašované pracovisko Východ, Komenského 39/A, 040 01 Košice
7. Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Nám. Ľ.Štúra 1, 812 35 Bratislava
8. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, Sekcia záležitostí EÚ a zahraničných vzťahov, Námestie slobody č. 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava
9. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, Sekcia cestnej dopravy, pozemných komunikácií a investičných projektov, Námestie slobody č. 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava
10. Dopravný úrad, Divízia civilného letectva, Letisko M.R. Štefánika, 823 05 Bratislava
11. Krajský pamiatkový úrad Košice, Hlavná 25, 040 01 Košice
12. Okresný úrad Košice, Odbor výstavby a bytovej politiky, Komenského 52, 041 26 Košice
13. Okresný úrad Košice, Odbor starostlivosti o ŽP, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja, Komenského 52, 041 26 Košice

14. Okresný úrad Košice, Odbor opravných prostriedkov, referát pôdohospodárstva, Komenského 52, 041 26 Košice
15. Okresný úrad Košice, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Komenského 52, 041 26 Košice
16. Obvodný banský úrad, Timonova 23, 040 01 Košice
17. Okresný úrad Košice - okolie, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Hroncova 13, 041 70 Košice
18. Okresný úrad Košice - okolie, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Hroncova 13, 041 70 Košice
19. Okresný úrad Košice - okolie, Pozemkový a lesný odbor, Hroncova 13, 041 70 Košice
20. Okresný úrad Košice - okolie, Odbor krízového riadenia, Hroncova 13, 041 70 Košice
21. Regionálny úrad verejného zdravotníctva Košice, Ipeľská 1, 040 01 Košice
22. Úrad Košického samosprávneho kraja, Odbor regionálneho rozvoja a plánovania, Námestie maratónu mieru 1, 040 01 Košice
23. Úrad Košického samosprávneho kraja, Odbor dopravy, Námestie maratónu mieru 1, 040 01 Košice

Ďalšie dotknuté subjekty

24. Národná diaľničná spoločnosť a.s., Mlynské nivy 45, 821 09 Bratislava
25. Východoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., Komenského 50, 040 01 Košice
26. Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., OZ Košice, Ďumbierska 14, 040 01 Košice
27. Východoslovenská distribučná a.s., Oddelenie oblastného rozvoja, Mlynská 31, 042 91 Košice
28. ŠOP SR – Regionálna správa OPaK Prešov, Hlavná 93, 08001 Prešov

A.II.5 Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo Obce Sady nad Torysou

A.II.6 Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich št. hranice

Riešenie Konceptu ÚPN-O Sady nad Torysou nevytvára cezhraničné vplyvy a nie sú známe ani ďalšie vplyvy na životné prostredie presahujúce štátnu hranicu.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

B.I. Údaje o vstupoch

B.I.1 Pôda

(záber pôdy celkom, z toho zastavané územie, z toho dočasný a trvalý záber)

Štruktúra územia obce Sady nad Torysou je nasledujúca:

Celková výmera pôdy v ha	845,4117
poľnohospodárska pôda	4 55,2711
v tom:	
orná pôda	3 27,6606
chmeľnice	-
vinice	-
záhrady	50,8257
ovocné sady	50,9416
TTP	25,8432
nepoľnohospodárska pôda	390,1406
v tom:	
lesné pozemky	300,1409

Celková výmera pôdy v ha	845,4117
vodné plochy	15,8663
zastavané plochy	61,0409
ostatné plochy	13,0925

Zdroj: Štatistický úrad SR,

V obci Sady nad Torysou z celkovej výmery katastrálneho územia 845 ha zaberá poľnohospodárska pôda 455 ha. V riešenom území z hľadiska súčasnej krajinej štruktúry prevláda poľnohospodárska krajina nerovnomerným a priestorovo diferencovaným zastúpením trvalých trávnych porastov. Lesy zaberajú v riešenom území menšiu rozlohu a to najmä vo východnej resp. severovýchodnej časti obce. Významným prvkom krajinej štruktúry územia je vodný tok Torysy s príľahlým prítokom.

Na riešenom území sa nachádzajú tieto bonitované pôdno-ekologické jednotky:

- 04 01 001, sk.6 – fluvizeme typické karbonátové, ľahké v celom profile, vysychavé, pôdy bez skeletu na rovine, ľahké piesočnaté až hlinitopiesočnaté pôdy
- 04 11 002, sk.6 – fluvizeme glejové, pôdy bez skeletu na rovine, stredne
- 05 50 002, sk.5 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké hlinité pôdy
- 05 50 202, sk.6 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké hlinité pôdy na miernych svahoch
- 05 50 405, sk.6 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké
- 05 57 202, sk.6 – pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké hlinité pôdy na miernych svahoch
- 05 57 402, sk.6 – pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké pôdy na stredných svahoch
- 05 71 412, sk.7 – kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké pôdy na stredných svahoch
- 05 87 503, sk.7 – rendziny typické až kambizemné, stredne hlboké na vápencoch a dolomitoch, stredne ťažké až ťažké pôdy na stredných svahoch
- 05 92 783, sk.9 – rendziny typické navýrazných svahoch: 12o -25o, stredne ťažké až ťažké silne skeletovité pôdy

V zmysle zákona č. 57/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy je potrebné prihliadať na ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (ďalej len BPEJ).

Podľa predmetného nariadenia vlády sa za najkvalitnejšie pôdy v riešenom území považujú:

- k.ú. Zdoba – 0411002, 0550002
- k.ú. Byster – 0401001, 0411002, 0411005, 0415005, 0550202, 0550402, 0550405

V riešení Konceptu ÚPN-O Sady nad Torysou sa navrhuje rozvoj obce v dvoch variantoch.

Variant č.1:

Návrh perspektívneho použitia PP na nepoľnohospodárske účely

Riešené územie obce Sady nad Torysou	V zastavanom území (ha)	Mimo hranice súčasne zastav. územia (ha)	Spolu (ha)
Pôdny fond celkom	4,45	17,79	22,24
z toho: PP	4,17	17,79	21,96
z toho: najkvalitnejšia pôda	2,42	11,93	14,35
nepoľnohospodárska pôda	0,28	0,00	0,28

Variant č.2:

Návrh perspektívneho použitia PP na nepoľnohospodárske účely

Riešené územie obce Sady nad Torysou	V zastavanom území (ha)	Mimo hranice súčasne zastav. územia (ha)	Spolu (ha)
Pôdny fond celkom	2,04	20,01	22,05

Riešené územie obce Sady nad Torysou	V zastavanom území (ha)	Mimo hranice súčasne zastav. územia (ha)	Spolu (ha)
z toho: PP	1,76	20,01	21,77
z toho: najkvalitnejšia pôda	1,76	12,48	14,24
nepoľnohospodárska pôda	0,28	0,00	0,28

V Koncepte ÚPN-O sa neuvažuje so záberom lesných pozemkov na výstavbu. Návrh rešpektuje požiadavky na ochranu LP v zmysle § 5 zákona NR SR č. 326/2005 Z.z. o lesoch.

B.I.2 Voda

(voda pitná, úžitková, zdroj vody.)

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Sady nad Torysou má vybudovaný verejný vodovod, ktorý je napojený na Košický skupinový vodovod. Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme Sady nad Torysou 2 x 250 m³, (kóta dna 256,50 m.n.m., max. hl. je 259,80 m.n.m.). Aj napriek zrealizovanému obecnému vodovodu niektorí obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou z individuálnych studní, v ktorých voda hrozí riziko kontaminácie vody a počas suchých období výdatnosť studní klesá. Z celkového počtu obyvateľov 1868 je napojených na verejný vodovod 555 obyvateľov čo je asi 30 %.

Rozvod úžitkovej vody v obci nie je vybudovaný.

V riešení **Koncept ÚPN-O** Sady nad Torysou sa pre zásobovanie pitnou vodou navrhuje:

Pre obec Sady nad Torysou je spracovaná projektová dokumentácia pre rozšírenie obecného vodovodu. Časť verejného vodovodu je vybudovaná s pokrytím obce na cca 50%, ktorý ako už bolo uvedené je zásobovaný pitnou vodou z Košického skupinového vodovodu. Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme 2x250 m³ situovaného nad obcou v časti Vinice na parcele č. 1107/3, spoločný pre obce Sady nad Torysou a Košická Polianka.

Rozvoj výstavby k roku 2025 podľa územného plánu môže vyvolať nárast počtu obyvateľstva z terajších 1927 na cca 2714 obyvateľov.

Vo vzťahu k navrhovanému rozvoju obce vyplýva nasledovné zvýšenie potrieb vody podľa vyhl.684/2006:

Priemerná denná potreba pitnej vody ..... $Q_p = 260,80 \text{ m}^3/\text{deň} = 10,87 \text{ m}^3/\text{hod} = 3,02 \text{ l/s}$

Maximálna denná potreba ..... $Q_m = 417,30 \text{ m}^3/\text{deň} = 4,83 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreba ..... $Q_h = 31,30 \text{ m}^3/\text{hod} = 8,70 \text{ l/s}$

Podrobný výpočet spotreby vody je uvedený v dokumentácii Konceptu ÚPN-O.

Výpočet potrebnej akumulácie:

V zmysle platných noriem odporúčaná veľkosť vodojemu (potrebná akumulácia) sa pohybuje v rozmedzí 60 až 100 % z Q_m .

Sady n/T + predpoklad Košická Polianka :

$$V = 0,6 * Q_m$$

$$V = 0,6 * 417,30 + 183,30 * 0,6 = 250,38 \text{ m}^3 + 109,98 \text{ m}^3 = 360,36 \text{ m}^3$$

Posúdenie veľkosti existujúceho vodojemu 2x250m³ Sady nad Torysou výhľadovo k r.2037.

Veľkosť vodojemu posudzujeme na základe STN 75 5302 čl. 4.4 na minimálny objem 60% z maximálnej dennej potreby vody.

$$\text{Sady nad Torysou } Q_{dmax} = 5,69 \text{ l.s}^{-1} = 491\,520 \text{ l.deň}^{-1} = 491,52 \text{ m}^3.\text{deň}^{-1}$$

$$\text{Košická Polianka } Q_{dmax} = 3,08 \text{ l.s}^{-1} = 266\,240 \text{ l.deň}^{-1} = 266,24 \text{ m}^3.\text{deň}^{-1}$$

Spolu:

$$Q_{dmax} = 757,76 \text{ m}^3.\text{deň}^{-1}$$

Z toho 60% činí:

$$454,66 \text{ m}^3$$

Na základe výpočtu jestvujúci vodojem v obci Sady nad Torysou 2x250 m³ vyhovuje .

Akumulačný objem vodojemu Sady n/T v prípade expanzie napojených obcí nad rámec uvažovaného návrhu zainteresovaných obcí skupinového vodovodu bude potrebné prehodnotiť, aby celkový akumulácia priestor nepoklesol pod 60% z maximálnej dennej potreby pripojených sídiel. Celá spotrebná sieť bude naďalej užívaná v jednom tlakovom pásme. Kapacita vodárenských zdrojov SKV Košice je postačujúca aj pre návrhové obdobie, nárast počtu obyvateľov podľa územného plánu..

Riešenie zásobovania obce pitnou vodou je navrhované ako dobudovanie vodovodnej siete, jednotlivých vodovodných potrubí riešených v PD z roku 1986 a návrh vodovodnej siete pre navrhovaný rozvoj zástavby v obci.

Rozvod úžitkovej vody v obci nie je realizovaný, ani sa neuvažuje.

B.I.3 Suroviny

(druh, spôsob získavania)

Na území obce Sady nad Torysou sa nenachádza ložisko ani dobývací priestor nerastných surovín. Na území obce sú evidované nasledovné prieskumné územia:

- "Rozhanovce - termálne podzemné vody" určené pre držiteľa prieskumného územia ad services, s. r. o., Poprad - Spišská Sobota, s platnosťou do 10.10.2016,
- "Košická kotlina - geotermálna energia" určené pre držiteľa prieskumného územia GEOTERM KOŠICE, a. s., Košice, s platnosťou do 12.05.2016.

V riešení **Konceptu ÚPN-O** sa neuvažuje s novými dobývacími priestormi. Evidované prieskumné územia sú rešpektované.

B.I.4 Energetické zdroje

(druh, spotreba)

Zásobovanie elektrickou energiou

Dodávka elektrickej energie pre riešené územie je zabezpečovaná z kmeňového vzdušného VN 22 kV vedenia č. 206 napojeného z 110/22 kV ES Košice Východ s možnosťou zásobovania z ES Košice Juh, resp. ES Trebišov. V miestnych častiach Byster a Zdoňa je zásobovanie el. energiou realizované vo väčšine NN vzdušným vedením, ktoré sú napájané z distribučných trafostaníc – v Bysteri je to 5 TS a v Zdoňe 5 TS.

Z analýzy jestvujúceho stavu energetických zariadení, kapacít a prenosových možností vyplýva, že súčasný stav prevádzkovej VN a NN siete v riešenom území je nepostačujúci pre uvažovaný urbanistický rozvoj s intenzifikáciou výstavby a ďalšie požiadavky na potrebný elektrický príkon bude možné riešiť len vybudovaním nových energetických zariadení a to v oboch napäťových úrovniach VN a NN sekundárnej siete.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom na betónových a drevených stožiaroch v blízkosti verejných komunikácií.

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá, upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia.

V Koncepte ÚPN-O sa pre zlepšovanie zásobovania elektrickou energiou obce (viď. podrobnejší popis v Koncepte ÚPN-O) navrhuje:

Odber elektrickej energie sa bude skladať z časti pre RD a pre potreby občianskej vybavenosti. Pre zabezpečenie súčasnej požadovanej potreby elektrickej energie a pre uvažovaný rozvoj sídla sa navrhuje :

- rekonštruovať existujúce transformačné stanice a vybudovať nové v zmysle návrhu nových funkčných plôch rozvoja obce
- rekonštruovať vonkajšiu sekundárnu sieť káblovým vedením a vybudovať novú v zmysle urbanistického návrhu

Bilancia celkového elektrického výkonu pre bytový fond a nebytový fond sú vypočítané v zmysle zásad pre navrhovanie distribučných sietí VN a NN podľa metodiky Pravidiel pre elektrizačnú sústavu číslo 2, článok 4.2.1.1 vydanú SEP v roku 1983 a dodatku P1 z roku 1990.

Potreba elektrickej energie pre bývanie :

Spolu bytové domy a rodinné domy .....565 kVA DTS

Potreba elektrickej energie pre občianske vybavenie :

Potreba elektrickej energie pre vybavenosť sa podieľa na maxime zaťaženia obytného súboru asi 20 % v špičke u kategórií A a B1, u kategórie B2 asi 30 % a u kategórie C1 asi 40 %.

Merné zaťaženie spolu (bj + obč. vybavenie).....720 kVA DTS

DTS sú navrhnuté s transformátormi od 160 kVA až 630 kVA, podľa výpočtového zaťaženia vo funkčno-priestorovom celku, pre pokrytie nárastu potreby el. energie.

Územný plán navrhuje zvýšiť kapacitu niektorých jestvujúcich transformačných staníc a vybudovať ďalšie zahusťovacie distribučné trafostanice v zmysle navrhovanej urbanizácie územia, ako aj pripravovaných investičných akcií správcu a prevádzkovateľa.

V súčasnosti je v prevádzke v časti Zdoba päť DTS s celkovým inštalovaným výkonom 860 kVA a v časti Byster tri DTS s celkovým inštalovaným výkonom 810 kVA. Súčasný nainštalovaný výkon nebude vyhovovať pre výhľadové potreby elektrickej energie. S postupom výstavby nových bytov v rodinných domoch na lokalitách v Zdobe a Bysteri a výstavby občiansko-technickej a športovorekreačnej vybavenosti sa navrhuje zrekonštruovať príslušné jestvujúce trafostanice, resp. zriadiť nové trafostanice s navrhovanými výkonmi v Zdobe v lokalite „Na dolných lúkach“ a v Bysteri na lokalite „Nižné lúky“. V prípade nárastu odberu el. energie transformačnú stanicu TS₅ Byster a TS₂ Zdoba osadiť trafom o výkone do 400 kVA.

Zásobovanie plynom a teplom

Obec Sady nad Torysou je plynofikovaná, je zásobovaná cez regulačnú stanicu VTL/STL v k. ú obce, v časti Zdoba s výkonom RS 1200. Napojená je VTL prípojkou DN 100 z VTL plynovodu DN 500 z PS Haniska. V obci je vybudovaná STL distribučná sieť z materiálu PE s PN 300 kPa. Uvedený stav bude vyhovujúci i pre návrhové obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynofikácia pre navrhované objekty rodinných domov, občianskeho vybavenia, výrobu a služby v obci.

Zásobovanie teplom je v súčasnosti na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. Centrálné zásobovanie teplom na báze plyných palív sa nachádza len v časti zariadení občianskeho vybavenia.

V Koncepte ÚPN-O sa navrhuje:

V novonavrhovaných RD sa navrhuje vybudovať STL rozvod plynu v nadväznosti na jestvujúci rozvod s domovými prípojkami a regulátormi plynu STL/NTL. Aj z titulu predpokladaného nárastu spotreby plynu v obci Sady nad Torysou, predpokladáme že bude postačovať výkon jestvujúcej regulačnej stanice v obci.

Podľa podrobného výpočtu potreby plynu pre obec Sady nad Torysou (viď. textová správa Konceptu ÚPN-O) sa pre navrhovaný rozvoj obce uvažuje odber plynu 310 m³/h a 881,6 tis. m³/rok.

Zásobovanie teplom v obci sa navrhuje spaľovaním zemného plynu v kotloch s príslušným výkonom. V návrhu potreby plynu je zahrnutá aj potreba zemného plynu na vykurovanie, prípravu teplej úžitkovej vody TÚV a prípravu jedál.

Bilancia potreby tepla pre navrhovaný rozvoj obce je vypočítaná na $Q = 2\ 815\ \text{kW (t)}$ a ročná potreba tepla predstavuje $Q_{\text{rok}} = 19,59\ \text{TJ/rok}$.

Predpokladá sa, že dôjde k komplexnej zmene štruktúry používaných palív v prospech ušľachtilých palív. Vykurovanie novonavrhovaných objektov OV, poľnohospodárstva, podnikateľských aktivít bude na báze spaľovania zemného plynu.

B.I.5 Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Cestná doprava

Obec Sady nad Torysou leží v tesnom zázemí krajského mesta Košice. Dopravne je napojená na vyššiu cestnú sieť cestou III/050196, a to na cestu I/50 v mestskej časti Košice - Košická Nová Ves a na cestu II/576 pri obci Ďurkov. Na túto cestu je cestou III/050197 napojená obec Košická Polianka. Miestnou obslužnou cestou je napojená v časti Byster na cestu I/50 v obci Košické Olšany.

Základnú dopravnú kostru obce tvoria tieto cesty: III/050196, III/050197. V intraviláne sú na týchto cestách smerové dopravné závady, znížený rozhľad v križovatkách, nevhodné napojenie obslužných komunikácií (nutnosť použitia rozhľadového zrkadla). Do základnej komunikačnej kostry obce je nutné začleniť aj miestnu obslužnú komunikáciu - spojnicu s obcou Košické Olšany, vzhľadom na aktiváciu napojenia na I/50 a reálny predpoklad zaradenia tejto komunikácie do ciest III. triedy v kategórii S 7,5/MZ 8,5 vo funkčnej triede B3.

Všetky ostatné miestne obslužné komunikácie sú vybudované s ohľadom na obdobie ich realizácie. Sú prispôbené v šírkovom, smerovom usporiadaní zástavbe a zodpovedajú v súčasnosti požiadavkám na obsluhu územia. Pre funkčnosť a bezpečnosť v obci by bolo žiaduce definovať okruh ulíc minimálne v kategórii MO 7,5/40.

V súčasnosti sú v obci vybudované väčšie parkoviská pri dôležitejších objektoch (obecný úrad, Pošta, kostol) a významnejších prevádzkových a obchodných objektoch.

Pešie chodníky nie sú v súčasnosti komplexne riešené. V intravilánových úsekoch oboch častí obce sú prevažne jednostranné chodníky. Chýbajúci chodník pozdĺž neprehľadného úseku cesty III/050196 v smere na Olšovany možno považovať za dopravnú závalu.

Obec je obsluhovaná autobusovými linkami. V súčasnosti sú zriadené 4 zastávky.

V Koncepte ÚPN-O obce sa navrhuje:

Koncepcia riešenia cestnej dopravy:

Východnou časťou katastrálneho územia obce prebieha trasa pripravovanej rýchlostnej cesty R2 (DUR/2013), jej ochranné pásmo 100 m od osi príslušného jazdného pásu sa dotýka zastavaného územia obce (časti Zdoba). V pripravovanom projektovom riešení sú zohľadnené technické opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov (protihluková stena). V riešení Konceptu ÚPN-O sú tieto skutočnosti zohľadnené.

Vzhľadom na to, že celoštátne sčítanie dopravy 2000/2005/2010 v danom úseku nebolo realizované, pre prognózovanie výhľadu dopravy bola použitá prognóza vývoja podľa sčítania dopravy roku 2000 (výhľad III.tr. - nízky nárast a celkom sieť – vysoký nárast). Vzhľadom na zvýšený záujem bývania v prímestskej oblasti mesta Košíc je použitý vysoký nárast dopravy.

V riešení dopravy sa navrhuje:

- zaradenie komunikácie III/050196 Košice (I/50) – Sady nad Torysou – Olšovany – Ďurkov (II/576) do funkčnej triedy B2 a do roku 2040 v postačujúcej kategórii MZ 8,5 s vyčlenením autobusových zastávok mimo priebežný dopravný pruh MK, doriešenie a združenie križovatiek s III/050197 a MK (smer Košické Olšany) a kompletizácia chodníkov a prípadné doplnenie o cyklistickú dopravu.
- do základnej komunikačnej kostry obce začleniť komunikáciu MK Sady nad Torysou (III/050196) – Košické Olšany (I/50) vo funkčnej triede B3 vzhľadom na aktiváciu napojenia na I/50 a reálny predpoklad zaradenia tejto komunikácie do ciest III. triedy v kategórii S 7,5/MZ 8,5.
- doriešiť dopravné závaly na komunikácii III/050197 Sady nad Torysou (III/050196) – Košická Polianka (spojka) a dobudovanie chodníkov.

Všetky ostatné miestne obslužné komunikácie sa zaraďujú do funkčnej triedy C3. Novonavrhované komunikácie je nutné budovať v min. kategórii MO 6,5/40 a spojovacie komunikácie postupne upravovať min. na uvedenú kategóriu.

Parkovanie

V súčasnosti sú v obci vybudované väčšie parkoviská pri dôležitejších objektoch (obecný úrad, Pošta, kostol) a významnejších prevádzkových a obchodných objektoch. Ich kapacita postačuje. Navrhuje sa zriadiť nové parkovisko s kap. 31 parkovacích miest pri bytovom dome (Zdoba).

Parkovacie miesta pre rodinné domy budú zabezpečené na vlastných pozemkoch. Pri návrhu nových objektov občianskej vybavenosti, podnikateľských aktivít, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov je potrebné zabezpečiť potrebné parkovacie miesta v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 na vlastnom pozemku.

Pešia a cyklistická doprava

Pešia doprava nie je v súčasnosti komplexne vybudovaná. V intravilánových úsekoch oboch častí obce sú prevažne jednostranné chodníky, v časti Zdoba a Byster od východného okraja intravilánu časti Zdoba pozdĺž cesty III/050196 po odbočku miestnej komunikácie smerom do Košických Olšian a pozdĺž nej po koniec zastavaného územia. V priestore križovatky III/050196 a III/050197 v smere Olšovany je v krátkom úseku vybudovaný dvojstranný chodník.

Navrhuje sa dobudovať chýbajúci chodník pozdĺž neprehľadného úseku cesty III/050196 v smere na Olšovany.

Územím prechádzajú dve evidované regionálne cyklotrasy:

- Izra - Ruskov – Olšovany – Košice,
- Prešov – Kecerovce – Sady nad Torysou – Košice.

Verejná hromadná doprava

Existujúci stav lokalizácie autobusových zastávok vyhovuje aj pre navrhovaný rozvoj obce. Nutná je však ich prestavba podľa STN a ich vyčlenenie mimo dopravné pruhy MK.

Železničná doprava

Cez územie obce neprechádza železničná trať.

B.II. Údaje o výstupoch

B.II.1 O vzdušie

(hlavne zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií)

Obec Sady nad Torysou leží v priamom zázemí mesta Košice, preto kvalitu ovzdušia obce výrazne ovplyvňuje priemyselná aglomerácia Košíc. Najväčší podiel na znečistení v Košickej oblasti má ťažký priemysel, najmä strojárstvo, hutníctvo a metalurgia a tiež spracovanie vápenca. Menšie množstvá exhalátov emitujú energetické zdroje, z ktorých sú významné mestské teplárne a lokálne kotolne. Dve najbližšie umiestnené meracie stanice kvality ovzdušia na území mesta Košice sa nachádzajú na ul. Štefánikovej a ul. Amurskej. Ďalšou dostupnou meracou stanicou je Veľká Ida - Letná.

Priamo v obci neexistujú exaktné údaje o emisnom a imisnom zaťažení, nie je tu umiestnený žiadny veľký zdroj znečisťovania ovzdušia. Z lokálnych zdrojov sa na znečistení ovzdušia v najväčšej miere podieľa vykurovanie na báze pevného paliva a prašné úpravy časti miestnych obslužných komunikácií.

V **Koncepte ÚPN-O** obce sa nenavrhujú žiadne nové zdroje znečistenia ovzdušia. Je možné predpokladať, že vo výrobnéj zóne, ktorá je navrhovaná do bývalého poľnohospodárskeho dvora – Priemyselný areál Byster, nebudú umiestňované prevádzky s nadmernými zdrojmi znečistenia ovzdušia. Vplyv navrhovanej rýchlostnej cesty R2 na znečistení ovzdušia môže byť zanedbateľný.

B.II.2 Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

(celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania, recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd, zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania)

Kanalizácia v obci nie je vybudovaná. Splaškové odpadové vody sú zachytávané v žumpách resp. sú priamo vyústené do potokov resp. do podzemia a cestných rigolov. Verejné objekty sú odkanalizované do septikov.

Povrchové vody atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a príslušného terénu odtekajú priekopami vedľa komunikácií do miestnych potokov.

V riešení **Konceptu ÚPN-O** Sady nad Torysou sa navrhuje:

Koncepcia odkanalizovania obce Sady nad Torysou je riešená v projekte „Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie v mikroregióne Hornád - Slanec“. Účelom stavby bude odvieť splaškové vody z jednotlivých nehnuteľností do ČOV. Uvedením tejto stavby do prevádzky sa vyrieši vyprázdňovanie žump a voľné vypúšťanie splaškových vôd.

Navrhuje sa v obci vybudovať delenú kanalizáciu, teda len splaškovú kanalizačnú sieť, ktorá by zabezpečila odvedenie splaškových vôd na spoločnú ČOV Nižná Hutka. Sústreďenie splaškových vôd z intravilánu obce Sady nad Torysou je do čerpacej stanice (ČS Z) Zdobá – Košická Polianka. Z ČS budú splašky dopravované tlakovou kanalizáciou na ČOV Nižná Hutka cez obec Košická Polianka. Kanalizačná sieť je navrhovaná PVC DN 300. Trasovanie novonavrhovanej kanalizácie bude v krajniciach ulíc, resp. v ich polovici. Pri štátnej ceste bude kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Vo väčšej časti povedie v súbehu s vodovodným potrubím.

Výpočet odpadových vôd:

Ročné množstvo vyčistenej vody:

$$Q_{\text{ročné}} = Q_{\text{pc}} \times 365 \text{ dní} = 260,80 \times 365 = 95\,192 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Celodenná produkcia BSK₅:

$$1630 \text{ obyvateľov} \times 60 \text{ g/obyv. deň} = 97\,800 \text{ g/d} = 97,80 \text{ kg/deň}$$

Pre odvedenie dažďových vôd, ktoré zapríčiňujú záplavy v severnej časti Bystera, sú navrhnuté odvodňovacie rigoly.

B.II.3 Odpady

(celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi)

Na území obce vzniká predovšetkým komunálny odpad (KO), ktorý je produkován obyvateľmi obce. Zber a zvoz komunálneho odpadu zabezpečuje zmluvne dohodnutý partner- KOSIT Košice. Kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu ani zberný dvor nie zatiaľ obcou zabezpečené.

V odpadovom hospodárstve sa v riešení **Konceptu ÚPN-O** Sady nad Torysou navrhuje

Nakladanie s odpadom sa bude riadiť podľa Programom odpadového hospodárstva obce a okresu Košice – okolie. V územnom pláne sa navrhuje vybudovať zberný dvor pre separovaný zber komunálneho odpadu.

B.II.4 Hluk a vibrácie

(zdroje, intenzita)

Líniovým zdrojom hluku, ktorý v súčasnosti negatívne vplyva na okolitú krajinu a obytné územie sú dopravné koridory ciest III. triedy, ktoré prechádzajú cez zastavané územie obce.

Pre obytné súbory stanovuje vyhláška MZ SSR č.14/1977 Zb. najvyššie prípustnú hodnotu hladiny hluku vo vonkajších priestoroch pozdĺž základnej komunikačnej siete max 65 dB(A). Vzhľadom na intenzitu dopravy však nie je predpoklad nadmerného zaťaženia.

V riešení **Konceptu ÚPN-O** Sady nad Torysou sa nenavrhujú rozvojové zámery, ktoré by mali vplyv na zhoršenie hlukových pomerov v obytnom území obce. V projektovom riešení „Rýchlostnej cesty R2“ – DUR/2013 sú zohľadnené technické opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov hluku z premávky na rýchlostnej ceste (protihluková stena). Menšie výrobné prevádzky, ktoré sú navrhované na území bývalého poľnohospodárskeho dvora sú mimo územia s obytnou zástavbou.

B.II.5 Žiarenie a iné fyzikálne polia

(tepelné, magnetické a iné – zdroj a intenzita)

Na území obce sa nenachádzajú žiadne zdroje, ktoré by bolo možné považovať za zdroj elektromagnetického žiarenia.

V riešení **Konceptu ÚPN-O obce** s lokalizáciou takýchto zdrojov neuvažuje.

B.II.6 Doplnujúce údaje

(napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

V riešení **Konceptu ÚPN-O obce** sa podstatné zásahy do krajiny na území obce nenavrhujú, avšak trasa navrhovanej rýchlostnej cesty R2 prinesie významnú vizuálnu zmenu vnímania krajiny vo východnej časti krajinného prostredia obce.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

C.I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešené územie pre spracovanie Územného plánu obce Sady nad Torysou (tj. aj pre Koncept ÚPN-O Sady nad Torysou) sa vymedzuje v rozsahu celého administratívneho územia obce, tj. obidvoch k.ú obce – Byster a Zdoňa.

C.II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia

C.II.1 Horninové prostredie

(inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy, ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery, seizmicita,)

Územie obce Sady nad Torysou je situované v centrálnej časti okresu Košice – okolie v Košickom kraji.

Geomorfológia, geológia a hydrogeologické pomery

Riešené územie po geomorfologickej stránke spadá v rámci subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, do oblasti Lučensko-košická zníženina, celku Košická kotlina, podcelku Toryská pahorkatina. Centrálnu časť územia tvorí niva rieky Torysa, západná časť je charakteristická miernym pahorkatinovým reliéfom. Východná časť územia má členitejší reliéf, kde prevláda silne členitá pahorkatina, ktorá prechádza do stredne členitej podvrchoviny.

Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje od cca 196 m n. m. až do cca 340 m n. m.

Geologickú stavbu riešeného územia predstavujú vo východnej časti nespevnené neogénne sedimenty (najmä štrky, piesky, íly, slieňovce), v centrálnej časti prevládajú nívne sedimenty, najmä piesčité štrky s hlinitým pokryvom

V riešenom území prevládajú vo východnej časti hnedozeme a kambizeme, v centrálnej časti fluvizeme modálne a v západnej časti podzoly a rankre, sprievodne luvizeme.

Hydrologickú kosť riešeného územia tvorí rieka Torysa s prítokmi Bysterský potok a Novoveský potok. Rieka Torysa patrí medzi vodohospodársky významné vodné toky (hydrologické povodie 4-32-04-001) a zároveň patrí medzi vodárenské vodné toky.

Z hľadiska hydrogeologického územia spadá do hydrogeologického rajónu spadá do hydrogeologického rajónu Neogén v časti Košickej kotliny (hydrogeologický rajón NQ 123). Využiteľné množstvá podzemných vôd sa pohybujú v intervale od 0,59- do 0,70 l.s⁻¹.km⁻²

Radónové riziko

Na základe spracovaných odvodených máp radónového rizika (SÚDŠ) sú na území obce Sady nad Torsou namerané hodnoty nízkeho stredného radónového rizika.

Ložiská nerastných surovín

Na území obce Sady nad Torsou sa nenachádza ložisko ani dobývací priestor nerastných surovín.

Na území obce sú evidované nasledovné prieskumné územia:

- "Rozhanovce - termálne podzemné vody" určené pre držiteľa prieskumného územia ad services, s. r. o., Poprad - Spišská Sobota, s platnosťou do 10. 10.2016,
- "Košická kotlina - geotermálna energia" určené pre držiteľa prieskumného územia GEOTERM KOŠICE, a. s., Košice, s platnosťou do 12.05.2016.

C.II.2 Klimatické pomery

(zrážky- napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh, teplota -napr. priemerná ročná a časový priebeh, veternosť -napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)

Klimatický región 04 je teplý, veľmi suchý, kotlinový kontinentálny región, kde je suma priemerných denných teplôt vyšších ako 10° C 3030-2800, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5° C je 229 dní. Klimatický ukazovateľ zavlaženia (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok) je 200 – 100 mm. Priemerná teplota vzduchu v januári je - 2 až - 4° C, priemerná teplota vzduchu za vegetačné obdobie (IV – IX) je 15 - 16° C.

Klimatický región 05 je pomerne teplý, suchý kontinentálny región, kde je suma priemerných denných teplôt vyšších ako 10° C 2800 - 2500, dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5° C je 222 dní. Klimatický ukazovateľ zavlaženia (rozdiel potenciálneho výparu a zrážok) je 150 – 100 mm. Priemerná teplota vzduchu v januári je - 3 až - 5° C, priemerná teplota vzduchu za vegetačné obdobie (IV – IX) je 14 - 15° C.

Z hľadiska veternosti je smer prevládajúcich vetrov severo-južný.

C.II.3 O vzdušie – stav znečistenia ovzdušia

V súčasnosti sa považujú na Slovensku za rozhodujúce lokálne zdroje prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory:

- výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel)
- resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel); do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest,
- suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi),
- minerálny prach zo stavenísk,
- veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov,
- vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať,
- malé a stredné lokálne priemyselné zdroje.

Obec Sady nad Torsou leží v priamom zázemí mesta Košice, preto kvalitu ovzdušia obce výrazne ovplyvňuje priemyselná aglomerácia Košíc. Najväčší podiel na znečistení v Košickej oblasti má ťažký priemysel, najmä strojárstvo, hutníctvo a metalurgia a tiež spracovanie vápenca. Menšie množstvá exhalátov emitujú energetické zdroje, z ktorých sú významné mestské teplárne a lokálne kotolne. Dve najbližšie umiestnené meracie stanice kvality ovzdušia na území mesta Košice sa nachádzajú na ul. Štefánikovej a ul. Amurskej. Ďalšou dostupnou meracou stanicou je Veľká Ida - Letná.

Najväčší problém kvality ovzdušia na Slovensku, ako aj vo väčšine európskych krajín, predstavuje v súčasnosti znečistenie ovzdušia časticami PM10. V roku 2013 bola prekročená 24h limitná hodnota na meracej stanici Košice – Štefánikova (zdroj: SHMÚ, *Správa o hodnotení kvality ovzdušia SR 2013*). Na meracej stanici Veľká Ida - Letná bola prekročená denná limitná hodnota na ochranu zdravia ľudí pre PM10. Na monitorovacej stanici dosiahol počet prekročení 24-hodinovej limitnej hodnoty PM10 na ochranu zdravia 79, čo je najväčšia hodnota na Slovensku, avšak oproti roku 2012 sa takmer nezmenila (77). Toto prekročenie prahovej koncentrácie na obidvoch meracích stanicích však môže mať iba minimálny dopad na kvalitu ovzdušia v obci Sady nad Torysou. V ostatných meraných znečisťujúcich látkach nebolo namerané prekročenie limitných hodnôt.

Lokálne znečistenie ovzdušia je výsledkom emisií z blízkych stacionárnych zdrojov znečistenia a z mobilných zdrojov reprezentovaných predovšetkým automobilovou dopravou. Medzi bodové zdroje znečistenie ovzdušia v obci Sady nad Torysou patria najmä rodinné domy vykurované tuhým palivom.

C.II.4 Vodné pomery

(povrchové vody, podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov, vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd)

Vodné toky a plochy

Hydrologickú kostru riešeného územia tvorí rieka Torysa s prítokom potoka Kaňapka (Bysterský) a drobnými vodnými tokmi - potok a bezmenný pravostranný prítok Torysy (správcovský názov Zdoňa).

Toky pretekajúce cez k. ú. Sady nad Torysou nemajú dostatočnú kapacitu na prevedenie Q_{100} ročnej veľkej vody.

Podľa evidencie Hydromeliorácie, š. p. sa v k. ú. Byster nachádzajú tieto hydromelioračné zariadenia:

- závlahy pozemkov Sady pri Košiciach I.,
- závlahy pozemkov kvapková Sady III.
- kanál vybudovaný v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Sady nad Torysou“,
- kanál Byster vybudovaný v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Sady pri Košiciach“.

Okrem toho je podľa údajov Hydromeliorácie, š. p. v k. ú. Byster a Zdoňa vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

Vodohospodársky chránené územia

Ochrana vodných zdrojov vyplýva zo zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon). V zmysle zákona o vodách sú definované nasledovné kategórie ochrany:

- chránená vodohospodárska oblasť
- ochranné pásma vodárenských zdrojov

Rieka Torysa patrí medzi vodohospodársky významné vodné toky a zároveň patrí medzi vodárenské vodné toky. Na území obce sa nenachádzajú žiadne zdroje pitnej vody s , ktoré majú vymedzené PHO vodných zdrojov. Do územia obce Sady nad Torysou nezasahuje žiadne CHVO.

Kvalita povrchových a podzemných vôd

Kvalita povrchových a podzemných vôd vyplýva z charakteru prostredia. Zdrojmi znečistenia povrchových a podzemných vôd v rámci riešeného územia sú najmä:

- komunálne odpadové vody
- skládky odpadov
- poľnohospodárska činnosť

Kvalita povrchových vôd

Kvalita povrchových vôd sa sleduje v týchto ukazovateľoch:

Skupiny ukazovateľov :	Triedy kvality:
A – ukazovatele kyslíkového režimu	I – veľmi čistá voda
B – zákl.chem a fyzikálne ukazovatele	II – čistá voda
C – nutrienty	III – znečistená voda
D – biologické ukazovatele	IV – silne znečistená voda
E – mikrobiologické ukazovatele	V – veľmi silne znečistená voda
F – mikropopulanty	

Najbližším monitorovaným miestom vodného toku Torysa je v Košických Olšanoch, rieč. km 13,00. V sledovanom úseku, podľa výsledkov hodnotenia za rok 2013 (SHMÚ), kvalita vody vyhovuje požiadavkám stanoveným Nariadením vlády SR č.269/2010 Z.z.. Ostatné toky v riešenom území nie sú monitorované z hľadiska kvality povrchových vôd.

Kvalita podzemných vôd

Základnou jednotkou pre hodnotenie podzemných vôd je hydrogeologický rajón. Riešené územie spadá do hydrogeologického rajónu Neogén v časti Košickej kotliny (hydrogeologický rajón NQ 123). Využitelné množstvá podzemných vôd sa pohybujú v intervale od 0,59- do 0,70 l.s⁻¹.km⁻².

Kvalita podzemných vôd je sledovaná v dotknutom území (okolie mesta Košice). Podľa výsledkov hodnotenia za rok 2013 (SHMÚ), boli prekročené limitné hodnoty Nar. vlády SR č. 496/2010 Z.z. koncentrácie Mn, dusíkatých látok (NH₄) a v kvartérnych útvaroch.

Kvalita podzemných vôd je sledovaná vo vodohospodársky významných oblastiach (aluviálne náplavy riek, mezozoiká a neovulkanické komplexy). Územia obce Sady nad Torysou sa nedotýka žiadna vodohospodársky významná oblasť.

Zraniteľné oblasti - Zraniteľné oblasti v zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z. sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd najmä tých, ktoré sa využívajú alebo sú určené na odber pitnej vody a obsahujú alebo môžu obsahovať vyššiu koncentráciu dusičnanov ako je stanovené v osobitnom predpise. Obec Sady nad Torysou je v zozname zraniteľných oblastí.

C.II.5 Pôdne pomery

(kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd)

V riešenom území prevládajú vo východnej časti hnedozeme a kambizeme, v centrálnej časti fluvizeme modálne a v západnej časti podzoly a rankre, sprievodne luvizeme.

Ochrana pôdných zdrojov je vyjadrená zaradením pôdy do príslušného stupňa bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky (BPEJ), ktorá predstavuje klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti. Na území obce sa nachádzajú tieto BPEJ:

Na riešenom území sa nachádzajú tieto bonitované pôdno-ekologické jednotky:

- 04 01 001, sk.6 – fluvizeme typické karbonátové, ľahké v celom profile, vysychavé, pôdy bez skeletu na rovine, ľahké piesočnaté až hlinítopiesočnaté pôdy
- 04 11 002, sk.6 – fluvizeme glejové, pôdy bez skeletu na rovine, stredne
- 05 50 002, sk.5 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké hlinité pôdy
- 05 50 202, sk.6 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké hlinité pôdy na miernych svahoch
- 05 50 405, sk.6 – hnedozeme pseudoglejové, miestami pseudogleje s hrubším humusovým horizontom, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké
- 05 57 202, sk.6 – pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké hlinité pôdy na miernych svahoch
- 05 57 402, sk.6 – pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké pôdy na stredných svahoch
- 05 71 412, sk.7 – kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké pôdy na stredných svahoch
- 05 87 503, sk.7 – rendziny typické až kambizemné, stredne hlboké na vápencoch a dolomitoch, stredne ťažké až ťažké pôdy na stredných svahoch
- 05 92 783, sk.9 – rendziny typické navýrazných svahoch: 12o -25o, stredne ťažké až ťažké silne skeletovité pôdy

V zmysle zákona č. 57/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy je potrebné prihliadať na ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (ďalej len BPEJ).

Podľa predmetného nariadenia vlády sa za najkvalitnejšie pôdy v riešenom území považujú:

- k.ú. Zdoňa – 0411002, 0550002
- k.ú. Byster – 0401001, 0411002, 0411005, 0415005, 0550202, 0550402, 0550405

Náchylnosť na eróziu a zosuvy

Erózia pôdy je odnos pôdnej hmoty a z toho vyplývajúce zníženie hrúbky povrchových vrstiev pôdy najmä účinkom vody a vetra. K poškodeniu pôdy eróziou dochádza vtedy, keď množstvo a kvalita odnášaných vrstiev pôdy nie sú rovnocenne nahrádzané novo vznikajúcou pôdnou hmotou vytváranou prebiehajúcim pôdotvorným procesom.

Vodná erózia spôsobuje odnos povrchových vrstiev pôdy vodou stekajúcou po povrchu svahu. Základnými faktormi sú sklon reliéfu, dĺžka svahu, erózna účinnosť dažďa, vlastnosti pôd a ochranný účinok vegetačného krytu. Na vzniku erózie sa podieľa niekoľko faktorov:

- zrážky a z nich vznikajúci povrchový odtok,
- geologické a pedologické pomery,
- morfológia územia,
- vegetačný kryt pôdy,
- spôsob využívania pôdy.

Časť územia obce Sady nad Torysou je náchylná na výskyt vodnej erózie. V posudzovanom území sú ohrozené najmä svahy so strednou sklonitosťou (nad 7°), s nízkym obsahom humusu, nestabilnou štruktúrou pôd, vysokým podielom prachových častíc.

Evidované zosuvy – výskyt potenciálnych svahových deformácií je v južnej časti a severozápadnej časti územia obce, pričom aktívne svahové deformácie sa nachádzajú v severozápadnej časti územia obce. Žiadne z týchto území nezasahuje do zastavaných alebo navrhovaných častí obytného územia obce, avšak časť existujúcej záhradkárskej lokality sa nachádza v rámci územia evidovaného ako potenciálne svahové deformácie.

Kontaminácia pôdy

Náchylnosť na kontamináciu pôd je v možnosti translokácie kontaminovaných látok do hlbších častí pôd profilu a do podzemných vôd. Dôležitým zdrojom kontaminácie pôd sú agrochemikálie, fosforečné hnojivá s vysokým obsahom ťažkých kovov ako chróm, urán, arzén, kadmium, olovo a ortuť. Degradáciu pôd spôsobovali aj odpady poľnohospodárskej prvovýroby. Zvlášť nebezpečné odpady predstavujú nevyužitú prostriedky na ochranu rastlín proti škodcom, ako aj ropné látky. V súčasnosti dochádza k stagnovaniu v hnojení priemyselnými hnojivami, za roky od 1990 sa spotreba priemyselných hnojív znížila z 231 kg/ha na súčasných 50 kg/ha NPK a rovnako dochádza k stagnovaniu v hnojení organickými hnojivami v dôsledku rapidného zníženia stavov hovädzieho dobytku, deficitu organickej hmoty a organických látok v pôde.

Území obce Sady nad Torysou sa v zmysle hodnotenia kontaminácie pôd na Slovensku radí medzi územia s nekontaminovanými pôdami a relatívne čistými pôdami.

C.II.6 Fauna, flóra

(kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov)

Fytogeografické a zoogeografické začlenenie územia a charakteristika flóry a fauny

Podľa fytogeografického členenia Slovenska (Futák, 1980) patrí katastrálne územie obce do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale), obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okresu Slovenské rudohorie.

Z hľadiska členenia potenciálnej vegetácie (Michalko a kol., 1986) katastrálnom území obce boli vyčlenené nasledujúce jednotky prirodzenej vegetácie:

Cr - nížinné hygrolilné dubovo-hrabové lesy

Vyvíjajú sa na sprašových pahorkatinách a v kotlinách južného Slovenska. Sú to spoločenstvá dubovo-hrabových lesov v najteplejších oblastiach na Slovensku alebo v teplejších kotlinách a v dolinách. Stromové podlažie tvoria najmä dominantný dub letný, niekde sa pridávajú aj dub sivastý a dub zimný, hojné sú javory, lipa malolistá, lipa veľkolistá a čerešňa vtáčia.

U - Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy)

Do tejto jednotky patria vlhkomilné lesy na aluviálnych naplaveninách pozdĺž vodných tokov najmä v nížinách a teplejších oblastiach pahorkatín do 300 m n. m. Ekologicky ich ovplyvňujú zriedkavejšie a časovo kratšie periodicky sa opakujúce povrchové záplavy alebo kolísajúca hladina podzemnej vody. Vegetácia má bujný vzrast, lebo zásoby prístupných živín sú pomerne veľké a kvalitné. V drevinovom

zložení sa uplatňujú najmä tvrdé lužné dreviny: jaseň úzkolistý, dub letný, brest hrabolistý, jaseň štíhly, javor poľný, čremcha strapcovitá, medzi ktoré bývajú hojne primiešané aj niektoré dreviny mäkkých lužných lesov.

C - Dubovo-hrabové lesy karpatské

Mezofilné zmiešané listnaté lesy zo zväzu Carpinion betuli sú na území Slovenska najrozšírenejšou lesnou klimaticko-zonálnou formáciou v dubovom stupni. Vyskytujú sa prevažne na alkalických hlbokých pôdach na rôznorodom geologickom podloží.

QC- dubové a cerovo-dubové lesy

Dubovo-cerové lesy sa vyskytujú prevažne na extrémnych formách reliéfu, ako chrby a hrebene hôr, prudké a na juh exponované svahy a pod. na alkalických až neutrálnych podkladoch. Spolu so skalnými trávnatými spoločenstvami tvoria zväčša jeden komplex, a to najmä na územiach silne zasiahnutých pastvou, kde sú v podobe nízkych zakrpatených a hustých zárastov s ostrovčekmi stepných a skalných trávnatých spoločenstiev a krov. Zo stromov najčastejšie prevláda dub plstnatý, dub zimný, dub cerový, ďalej jarabina brekyňová, jarabina mukyňová, jarabina grécka, jarabina oskorušová, javor poľný, jaseň mannový a brest hrabolistý. Z krov je hojne zastúpený drieh obyčajný, čerešňa mahalebková, dráč obyčajný a ďalšie.

Činnosťou človeka sa prirodzená vegetácia nahradila inými spoločenstvami a oráčinami. Prirodzené lesné spoločenstvá boli premenené na lúky, pasienky s druhotnou skladbou drevín a rastlín.

V súčasnej krajinnej štruktúre obce sa nachádzajú :

- Lesy : bukové a bukovovo- jedľové kvetnaté lesy, kyslomilné bukové lesy, dubovo – hrabové lesy karpatské
- Trvalé trávne porasty, lúky pasienky: nížinné a podhorské kosné lúky, mezofilné pasienky a spásne lúky, psiarske aluviálne lúky
- Nelesnú drevinovú vegetáciu (NDV) : tvoria ju najmä dobre vyvinuté brehové porasty rieky Torysa a jej prítokov, ovocné sady.

Podľa zoogeografického členenia terestrického biocyklu sa riešené územie nachádza v provincii listnatých lesov (podkarpatský úsek) a podľa limnického cyklu patrí riešené územie do pontokaspickej provincie, potiského okresu a slanskej časti.

Živočíšstvo lúk a pasienkov Predstavuje celá škála druhov, ktorá je výsledkom zmiešania viacerých typov spoločenstiev. Súvisí to s faktom, že samotný typ prostredia ako taký nie je ideálny a je v ňom zakomponovaných viacero prechodných typov biotopov. Ako potravinová základňa sú lúky a pasienky využívané hlavne poľovnou zverou. Srnec hôrny, jeleň karpatský, zajac poľný, ktoré patria k bežným druhom tohto typu prostredia, aj keď úkrytové miesta sú často v inom type biotopu.

Živočíšstvo lesov Lesné komplexy významne vylepšujú ekologický koeficient krajiny a ekologicky stabilizujú územie. Sú významnou zložkou štruktúry krajiny, ktorá priaznivo ovplyvňuje druhovú diverzitu živočíšnych spoločenstiev. Pre výskyt druhov vytvárajú areálové hniezdné možnosti (myšiak lesný, jastrab lesný, sokol lastovičiar, úkrytové možnosti (srnec hôrny – , jeleň európsky, sviňa divá) a ďalšie.

C.II.7 Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

Rozhodujúci vplyv na scenériu krajiny a obraz krajiny má reliéf a rozmiestnenie jednotlivých charakteristických prvkov krajinnej štruktúry, z ktorých sa na scenérii krajiny v obci pozitívne podieľajú lesné porasty, nelesná drevinovú vegetáciu, lúky a pasienky a zastavané územie obce. Centrálnu časť územia tvorí niva rieky Torysa, západná časť je charakteristická miernym pahorkatinovým reliéfom. Východná časť územia má členitejší reliéf, kde prevláda silne členitá pahorkatina, ktorá prechádza do stredne členitej podvrchoviny. Rozloha územia obce je 845,4 ha. Nadmorská výška riešeného územia sa pohybuje od cca 196 m n. m. až do cca 340 m n. m.

Lesy, ktoré tvoria cca 1/3 územia obce, sú z hľadiska ekologickej stability stabilným prvkom krajinnej štruktúry. V rámci celoslovenskej klasifikácie ekologickej stability katastrálnych území (Atlas krajiny, 2002), vyjadrenej relatívnym pomerom prvkov súčasnej krajinnej štruktúry, predstavuje územie katastra priestor s vysokou ekologickou stabilitou krajiny. Stupeň ekologickej stability pre riešené územie je 2,66 čo znamená, že podľa klasifikácie kvantitatívneho hodnotenia krajiny ide o územie so strednou ekologickou stabilitou.

C.II.8 Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov

(napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti, územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).

Územia ochrany prírody a krajiny

Územie obce Sady nad Torysou sa nachádza v 1. stupni územnej ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny. Na území obce sa nenachádza žiadne maloplošné ani veľkoplošné chránené územie národnej siete chránených území, ale do k.ú obce zasahuje jedno územie európskej siete chránených území NATURA 2000

Územia NATURA 2000

Chránené vtáčie územie Košická kotlina (SKCHVU009) - rozloha 17 354,31ha

CHVÚ bolo vyhlásené vyhl. MŽP SR č. 22/2008 Z.z. s účinnosťou od 1.2.2008 na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha, sovy dlhochvostej, d'atľa hnedkavého, bociana bieleho, prepelice poľnej, orla kráľovského a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania

Biotopy národného a európskeho významu

V katastrálnom území obce Sady nad Torysou sa z lesných biotopov národného a európskeho významu vyskytujú:

Biotopy európskeho významu

LS5.1- Bukové a bukovo-jedľové kvetnaté lesy

Tento typ lesného biotopu patrí k najrozšírenejším biotopom v katastrálnom území obce. V drevinovom zložení prevláda buk lesný, ktorý vytvára husto zápojené bukové porasty, len ojedinele sa vyskytuje dub zimný, javor mliečny a javor horský. Prevládajú druhy ostrica chlpatá, marinkovec voňavý, zubačka cibul'konosná, ku ktorým pristupujú nitrofilné druhy ako zádušník brečtanolistý a.i. Z významných druhov rastlín sa na biotope vyskytuje prilbovka biela .

LS5.2 – Kyslomilné bukové lesy

Acidofilné bukové porasty sa nachádzajú v nižších polohách, na minerálne chudobných horninách, sú floristicky chudobné, so stálou prímесou duba, miestami aj jedle. Pôdy sú väčšinou plytké, skeletnaté rankre. Vo vyšších polohách sú bukové a smrekovo – jedľovo – bukové lesy na všetkých geologických podložiach, ale na pôdach minerálne nenasýtených, náchylných k podzolizácii. Krovinné poschodie je slabo vyvinuté, tvoria ho najmä zmladzujúce jedince hlavných drevín. V bylinnom poschodí prevažujú acidofilné a oligotrofné druhy, pokryvnosť typických bučínových druhov je nižšia.

Lk1 – Nížinné a podhorské kosné lúky

Ovsíkové nížinné a podhorské lúky sú v prevažnej miere jedno až dvojkosné lúky, s prevahou vysoko steblovitých hodnotných tráv a bylín. Vyskytujú sa na svahoch, násypoch, na miestach bývalých poli, na slabo kyslých až neutrálnych stredne hlbokých až hlbokých, mierne vlhkých až mierne suchých pôdach, s dobrou zásobou živín.

Biotopy národného významu

LS2.1 – Dubovo – hrabové lesy karpatské

Porasty duba zimného a hrabu, najčastejšie s prímесou buka, menej ďalších drevín, na rôznorodých geologických podložiach a hlbších pôdach typu kambizeme s dostatkom živín. Podrast má „travinný“ charakter, výrazne sa uplatňuje ostrica chlpatá , prítomné sú mezofilné druhy, druhy typické pre bučiny ako aj druhy dubín.

Lk3a - Mezofilné pasienky a spásne lúky

Svieže krátkosteblové, intenzívne spásané pasienky na hlbších, vodou a živinami dobre zásobených pôdach – tzv. „mätonohové pasienky“. Rozšírené sú od nížin po stredný horský stupeň na rovinatých až mierne sklonených miestach v alúviách potokov a riek, v blízkosti napájadí, na miestach oddychu zvierat a v niektorých rekultivovaných, intenzívne využívaných oplôtkoch (oplotené pasienky). Svojím druhovým zložením sa im podobajú pravidelne košarované porasty v chladnejších horských oblastiach.

Lk7 - Psiarske aluviálne lúky

Dvoj- až trojkosné striedavovlhké lúky v krátkodobu zaplavovaných alúviách menších riek a potokov a v podmáčaných terénnych depresiách nížin až podhorského stupňa. Porasty sú bujné, druho

pomerne chudobné, charakteristické spoločným výskytom vlhkomilných a suchomilných druhov. Veľmi citlivo reagujú na zmeny vodného režimu pôdy, čo sa prejavuje vo veľkej premenlivosti druhového zloženia v rámci jedného stanovišťa, ako aj v rámci jednotlivých rokov. Vďaka prirodzenému hnojeniu záplavovými vodami prevládajú v porastoch vysoké trávy, väčšinou psiarka lúčna a na suchších stanovištiach kostrava lúčna. Pôdy sú hlinité až ílované, zriedkavejšie piesčitohlinité, často uľahnuté, oglejené, niekedy slabo zasolené. Typická je zvýšená hladina podzemnej vody hlavne v jarnom období, v letnom období pôdy na povrchu zvyčajne presychajú.

Ekologicky významné segmenty

KP Torysa

Úsek toku rieky Torysy s prevažne zachovalými pôvodnými brehovými podrastami, zvyškami mŕtvych ramien a lúk, predstavuje prírodný prvok značnej krajinárskej hodnoty uplatňujúci sa v poľnohospodársky využívanom území Košickej kotliny. Prírodný charakter má i potok Balky. Brehové porasty Torysy i zvyškov jej mŕtvych ramien sú tvorené prevažne podrastami krovitých vŕb podzväzu Ulmenion, v ktorom dominujú vŕba trojtyčinková), vŕba purpurová , vŕba biela a vŕba košíkarska s jelšou lepkavou.

KP Lesný komplex Osláše-Oľšanský potok

Územie zahŕňa Oľšiansky potok s prítokmi, vodnou nádržou, príľahlou stromovou a krovinnou vegetáciou. Potok meandrujúci odlesneným poľnohospodársky využívaným územím sprevádza ju brehovú porasty prevažne jelše lipkavej a spoločenstvo vŕb podzväzu Ulmenion s vtrúseným dubom, osikou, lieskou obyčajnou, miestami s nevhodne osadenými topoľmi. V hornej časti potoka je malá vodná nádrž s brehovou vegetáciou.

Lesný komplex Osláše zaberá vrcholové partie a svahy medzi kótami Orechový les a Margita. V drevinnej skladbe sa uplatňuje najmä dub, hrab, vo vrcholovej partiách a na severných svahoch i buk. V lesnom komplexu pramení niekoľko menších potokov.

Územný systém ekologickej stability

Prvky regionálneho územného systému ekologickej stability (R-ÚSES) okresu Košice okolie nachádzajúce sa resp. zasahujúce do skúmaného územia sú definované podľa aktualizovaného dokumentu R-ÚSES okresu Košice okolie (SAŽP, Košice, 2006). Prvky ÚSES na regionálnej úrovni boli špecifikované tiež v ÚPN VÚC Košického kraja, zmeny a doplnky 2009, schválené uznesením č. 712/2009 dňa 24.8.2009.

- Biocentrum regionálneho významu (RBc) Sady nad Torysou - je tvorené brehovými porastmi pozdĺž rieky Torysa. Porasty sú cenné, predstavujú dôležitý krajinný prvok v poľnohospodárskej krajine.
- Biocentrum regionálneho významu (RBc) Orechový les - v drevinovej skladbe sa uplatňuje najmä dub, hrab, vo vrcholovej partiách a na severných svahoch i buk. V lesnom komplexe pramení niekoľko menších potokov s roztrúsenými lúčnymi plochami.
- Biokoridory regionálneho významu (RBk):
  - RBk - brehovú porasty rieky Torysa
  - RBk – lesné komplexy na severovýchode resp. východe riešeného územia prepájajúce RBc Sady nad Torysou a RBc Orechový les.

V rámci krajinnoekologického plánu obce sú navrhované ďalšie prvky miestneho systému ekologickej stability:

- Biocentrum miestneho významu (MBc) Tri konce –tvoria ho lesné komplexy kyslomilných bukových a bukovo- jedľových kvetnatých lesov.
- Biokoridory miestneho významu (MBk) - miestne biokoridory tvoria brehovú porasty miestnych vodných tokov, ktoré prepájajú biocentra miestneho a regionálneho významu na východe obce s biokoridorom regionálneho významu v západnej časti obce.

Chránené vodné zdroje

Cez riešene územie pretekajú tieto vodné toky:

- vodný tok Torysa,
- drobné vodné toky: potok Kaňapka (Bysterský potok) a bezmenný pravostranný prítok Torysy (správcovský názov Zdoňa).

Rieka Torysa patrí medzi vodohospodársky významné vodné toky a zároveň patrí medzi vodárenské vodné toky.

Ochranné pásma podľa osobitných predpisov

V katastrálnom území obce sa nachádzajú tieto ochranné a bezpečnostné pásma obmedzujúce a regulujúce územný rozvoj:

- Rýchlostná cesta R2 100 m od osi krajného jazdného pásu.
- Cesta III. triedy 20 m od osi vozovky na každú stranu v úseku mimo zastavané územie obce.
- Vzdušné VN elektrické vedenia 22 kV, 10 m na každú stranu od krajného vodiča.
- Bezpečnostné pásmo VTL plynovodu pri menovitej svetlosti do 500 mm s tlakom nad 4 MPa 150 m na každú stranu od osi plynovodu.
- Vodohospodársky významný vodný tok 10 m od brehovej čiary.
- Drobný vodný tok 5 m od brehovej čiary.
- Závlahový kanál 5 m od osi kanála.
- Cintorín 50 m od oplotenia.
- Ochranné pásma letiska Košice:

V ochranných pásmach letiska a leteckých pozemných zariadení letiska Košice ako aj pri ďalších stavbách,

ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky je potrebné požiadať Dopravný úrad o súhlas pri stavbách a zariadeniach:

- o ktoré by svojou výškou, resp. svojím charakterom mohli narušiť obmedzeniami vyššie popísanými ochrannými pásmami letiska,
- o stavby, alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom,
- o stavby, alebo zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných, alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu,
- o zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 100 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice,
- o zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovania elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje.

C.II.9 Obyvateľstvo – demografické údaje, aktivity, infraštruktúra

(napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zamestnanosť, aktivity -poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch, infraštruktúra -doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).

C.II.9.1 Obyvateľstvo

Demografické údaje

Aktuálny počet obyvateľov v obci Sady nad Torysou je 1 927 obyvateľov. Celková rozloha administratívneho územia obce je 845, 41 ha, priemerná hustota osídlenia 220 obyv./na 1km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1991 - 2011

Rok sčítania	1991	2001	2011
Počet obyvateľov	1 437	1 644	1 805
Prírastok obyvateľov		+207	+161
Index rastu		+114,4	+109,8
Ø ročný prírastok		+ 20,7 %	+ 16,1 %

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v období rokov 1991 -2001

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
1991	1 437	379	803	255	100,7
%	100,00	26,4	55,9	17,7	
2001	1 644	363	978	279	100,3
%	100,00	23,5	59,5	17,0	

Zdroj: ŠÚ SR,

Z uvedeného prehľadu (predproduktívne, produktívne, poproduktívne obyvateľstvo) môžeme konštatovať, že v obci Sady nad Torysou dochádza k postupnému starnutiu obyvateľstva.

Index vitality dosahoval v období 1991 – 2001 hodnoty v rozmedzí 100,7 – 100,3 čo charakterizuje stagnujúci typ populácie.

Podľa údajov obecného úradu žilo v obci Sady nad Torysou v roku 2014 celkom 1 927 obyvateľov, z toho: 368 predproduktívnom veku (19,1 %), 1 174 v produktívnom veku (60,9 %) a 385 v produktívnom veku (20,0 %). Index vitality dosahoval v roku 2011 hodnotu 0,95,5 čo charakterizuje regresívny typ populácie.

Ekonomická aktivita

Podľa štatistických sledovaní ÚPSVaR okres Košice - okolie bol zaradený v mesiaci máji 2015 medzi okresy s 15-20 % mierou evidovanej nezamestnanosti. V samotnej obci Sady nad Torysou bolo v mesiaci jún 2015 evidovaných 157 uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje 8,1% nezamestnanosť v obci.

C.II.9.2 Hospodárske aktivity

Nerastné suroviny

Na území obce Sady nad Torysou sa nenachádza ložisko ani dobývací priestor nerastných surovín.

Na území obce sú evidované nasledovné prieskumné územia:

- "Rozhanovce - termálne podzemné vody" určené pre držiteľa prieskumného územia ad services, s. r. o., Poprad - Spišská Sobota, s platnosťou do 10. 10.2016,
- "Košická kotlina - geotermálna energia" určené pre držiteľa prieskumného územia GEOTERM KOŠICE, a. s., Košice, s platnosťou do 12.05.2016.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

Poľnohospodársku výrobu zabezpečujú AGRO Košická Polianka, Olšavka Košické Olšany a súkromne hospodáriaci roľníci. V katastrálnom území obce Sady nad Torysou (najmä v časti Byster sú rozsiahle plochy pozemkov neobhospodarovaných ovocných sádov. Lesy zaberajú v riešenom území menšiu rozlohu a to najmä vo východnej resp. severovýchodnej časti obce. Ide o hospodársky využívané lesy.

Výroba

Významnejšie výrobné (hospodárske) aktivity sú koncentrované v lokalite bývalého poľnohospodárskeho dvora – Priemyselný areál Byster. Ide rozsiahle územie vyňaté z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, ktoré je čiastočne zastavané upadajúcimi stavbami poľnohospodárskeho charakteru. Územie poskytuje bohaté možnosti pre zakladanie výrobných zariadení.

Občianske vybavenie a služby

V obci sa nachádzajú zariadenia základnej občianskej vybavenosti. V rámci sociálnej infraštruktúry (školsťvo, zdravotníctvo, kultúra, sociálne zariadenia) sú v obci zastúpené zariadenia školstva a kultúry.

Základná škola má 3 základné učebne (1-4. ročník), navštevuje ju v súčasnosti 30 žiakov. Časť žiakov dochádzajú do Košickej Polianky a Košíc. V obci sú v súčasnosti 2 materské školy v Bysteri (súčasná návštevnosť 20 detí) a v Zdobe (súčasná návštevnosť 19 detí). V obci sa nachádza zdravotné stredisko, ktorom sú umiestnené ordinácie všeobecného, detského a zubného lekára ako aj lekára. Zariadenia kultúry predstavujú kultúrny dom s kapacitou 250 stoličiek v časti Byster a spoločenská miestnosť v časti Zdoba. Z verejných služieb sa v obci nachádza obecný úrad v spoločnej budove s poštou lokalizovaný v centrálnej časti pôvodnej obce Byster. V každej časti obce (Byster a Zdoba) je vybudovaný cintorín vybavený domom smútku. Obchodná vybavenosť je sústredená v niekoľkých predajniach potravín, a zariadeniach služieb.

Rekreácia a šport

Do katastrálneho územia obce Sady nad Torysou nezasahuje žiadne stredisko cestovného ruchu. Prírodné prostredie riešenej obce má vytvorené dobré predpoklady pre záhradkárstvo, existujúca záhradkárska lokalita Byster - Kaňapka je naplnená a z dôvodu ochrany poľnohospodárskej pôdy a komplikovaného dopravného prístupu neuvažuje sa jej ďalším rozšírením.

V časti Zdoba je lokalizované futbalové ihrisko vybavené hygienickým vybavením a šatňami.

C.II.9.3 Doprava a technická infraštruktúra

Doprava

Základnú dopravnú kostru obce tvoria tieto cesty : III/050196, III/050197. V intraviláne sú na týchto cestách smerové dopravné závady, znížený rozhľad v križovatkách, nevhodné napojenie obslužných komunikácií (nutnosť použitia rozhľadového zrkadla). Do základnej komunikačnej kostry obce je nutné začleniť aj miestnu obslužnú komunikáciu - spojnicu s obcou Košické Olšany , vzhľadom na aktiváciu napojenia na I/50 a reálny predpoklad zaradenia tejto komunikácie do ciest III. triedy v kategórii S 7,5/MZ 8,5 vo funkčnej triede B3.

Všetky ostatné miestne obslužné komunikácie sú vybudované s ohľadom na obdobie ich realizácie. Sú prispôbené v šírkovom, smerovom usporiadaní zástavbe a zodpovedajú v súčasnosti požiadavkám na obsluhu územia. Pre funkčnosť a bezpečnosť v obci by bolo žiaduce definovať okruh ulíc minimálne v kategórii MO 7,5/40.

V súčasnosti sú v obci vybudované väčšie parkoviská pri dôležitejších objektoch (obecný úrad, Pošta, kostol) a významnejších prevádzkových a obchodných objektoch.

Pešie chodníky nie sú v súčasnosti komplexne riešené. V intravilánových úsekoch oboch častí obce sú prevažne jednostranné chodníky. Chýbajúci chodník pozdĺž neprehľadného úseku cesty III/050196 v smere na Olšovany možno považovať za dopravnú závalu.

Obec je obsluhovaná autobusovými linkami. V súčasnosti sú zriadené 4 zastávky.

Obec nie je napojená na železničnú trať.

Vodovod, odkanalizovanie

Obec Sady nad Torysou má vybudovaný verejný vodovod, ktorý je napojený na Košický skupinový vodovod. Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme Sady nad Torysou 2 x 250 m³ , (kóta dna 256,50 m.n.m., max. hl. je 259,80 m.n.m). Aj napriek zrealizovanému obecnému vodovodu niektorí obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou z individuálnych studní, v ktorých voda hrozí riziko kontaminácie vody a počas suchých období výdatnosť studní klesá. Z celkového počtu obyvateľov 1868 je napojených na verejný vodovod 555 obyvateľov čo je asi 30 %. Rozvod úžitkovej vody v obci nie je vybudovaný.

Kanalizácia v obci nie je vybudovaná . Splaškové odpadové vody sú zachytávané v žumpách resp. sú priamo vyústené do potokov resp. do podzemia a cestných rigolov. Verejné objekty sú odkanalizované do septikov. Povrchové vody atmosférického pôvodu zo striech, dvorov, komunikácií a príľahlého terénu odtekajú priekopami vedľa komunikácií do miestnych potokov.

Zásobovanie elektrickou energiou, plynom a teplom

Dodávka elektrickej energie pre riešené územie je zabezpečovaná z kmeňového vzdušného VN 22 kV vedenia č. 206 napojeného z 110/22 kV ES Košice Východ s možnosťou zásobovania z ES Košice Juh, resp. ES Trebišov. V miestnych častiach Byster a Zdoňa je zásobovanie el. energiou realizované vo väčšine NN vzdušným vedením, ktoré sú napájané z distribučných trafostaníc – v Bysteri je to 5 TS a v Zdoňe 5 TS.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom na betónových a drevených stĺžoch v blízkosti verejných komunikácií.

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá, upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia .

Obec Sady nad Torysou je plynofikovaná, je zásobovaná cez regulačnú stanicu VTL/STL v k. ú obce, v časti Zdoňa s výkonom RS 1200. Napojená je VTL prípojkou DN 100 z VTL plynovodu DN 500 z PS Haniska. V obci je vybudovaná STL distribučná sieť z materiálu PE s PN 300 kPa.

Zásobovanie teplom je v súčasnosti na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. Centrálné zásobovanie teplom na báze plyných palív sa nachádza len v časti zariadení občianskeho vybavenia.

Telekomunikácie

Obec Sady nad Torysou je súčasťou Regionálneho centra sieťovej infraštruktúry Košice. Rozsah telekomunikačného spojenia a jeho zariadení je stanovený súčasným inštalovaným stavom v obci. Miestne rozvody sú tvorené prevažne vzdušným vedením do všetkých ulíc na drevených podperných stĺpoch. Domové prípojky sú realizované obdobne vzdušným vedením.

Signálmi mobilných telefónov je územie obce pokryté zo zákl. staníc všetkých troch operátorov.

C.II.9.4 Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká predovšetkým komunálny odpad (KO), ktorý je produkovaný obyvateľmi obce. Zber a zvoz komunálneho odpadu zabezpečuje KOSIT Košice. Ukladanie komunálneho odpadu je zabezpečené na skládku zmluvným partnerom. Kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu ani zberný dvor nie zatiaľ obcou zabezpečené.

C.II.10 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Obec Sady nad Torysou vznikla administratívnym zlúčením dvoch obcí Zdoňa a Byster v roku 1964. Prvá písomná zmienka o obci Zdoňa je z roku 1335. Portálny súpis Abaujskej stlice z roku 1427 udáva, že v Zdoňe žilo minimálne 85 ľudí. Potom však dedina upadala. Po roku 1720 sa do obce sťahovalo nové, prevažne slovenské gréckokatolícke obyvateľstvo. V roku 1828 mala 33 domov a 282 obyvateľov. Obec bola 1938-45 pripojená k Maďarsku.

Prvú písomnú zmienku o obci Byster poznáme zo záznamov o vyberaní pápežských desiatok, konkrétne v rokoch 1332 - 1335. Patrila benediktínom z Krásnej nad Hornádom. V už vyvinutej dedine sa nachádzala fara. Portálny súpis Abaujskej stolice z roku 1427 udáva, že sa v Bysteri nachádzalo aspoň sto obyvateľov. Potom však nastal úpadok. V roku 1828 mala obec 61 domov a 454 obyvateľov. Živil sa poľnohospodárstvom, klčovali lesy, boli známi pestovaním čerešní.

Obec bola súčasťou župy Abovsko-turnianskej, od roku 1960 súčasťou kraja Košického a okresu Košice, do roku 1998 kraja Východoslovenského a v súčasnosti kraja Košického a okresu Košice – okolie.

Na území obce sú evidované 2 nehnuteľné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF):

- V k. ú. Byster Pomník padlým v I. svetovej vojne, zapísaný v ÚZPF pod č. 1 337.
- V k. ú. Byster Rímskokatolícky kostol sv. Jána Nepomuckého, zapísaný v ÚZPF č. 10 821, súpisné číslo 196. postavený v 13 storočí.

V katastrálnom území nie sú evidované žiadne archeologické náleziská, nemožno však vylúčiť, že v budúcnosti, v súvislosti so stavebnou činnosťou sa archeologické nálezy objavia.

C.II.11 Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

(napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)

Nevyskytujú sa.

C.II.12 Iné zdroje znečistenia

(hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Kvalitu ovzdušia v obci a jej záujmovom území nemožno hodnotiť ako dobrú. Obec Sady nad Torysou leží v priamom zázemí mesta Košice, preto kvalitu ovzdušia obce výrazne ovplyvňuje priemyselná aglomerácia Košíc. Najväčší podiel na znečistení v Košickej oblasti má ťažký priemysel, najmä strojárstvo, hutníctvo a metalurgia a tiež spracovanie vápenca. Priamo v obci neexistujú exaktné údaje o emisnom a imisnom zatažení, nie je tu umiestnený žiadny veľký zdroj znečisťovania ovzdušia. Z lokálnych zdrojov sa na znečistení ovzdušia v najväčšej miere podieľa vykurovanie na báze pevného paliva a prašné úpravy časti miestnych obslužných komunikácií.

Vplyv poľnohospodárskej výroby a nedostatočné odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd sa prejavujú na znehodnotení podzemných a povrchových vôd.

Hlavným líniovým zdrojom hluku pre obec je cestná doprava.

C.II.13 Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Hlavné environmentálne problémy riešiteľné úplne, alebo aspoň čiastočne metódami územného plánovania, na ktoré je riešenie Konceptu ÚPN-O Sady nad Torysou sústredené, sú tieto:

- revitalizácia a funkčné využitie (sociálne služby, resp. cestovný ruch),
- lokalizáciu zariadenia sociálnej starostlivosti pre postupne sa zvyšujúci podiel starých obyvateľov a dom služieb,
- v súvislosti s rozvojom bytovej výstavby a s potrebou zvýšenia kvality sociálneho prostredia, navrhnuť dobudovanie adekvátnych kapacít občianskeho vybavenia a verejných a komerčných služieb,

- usporiadanie a funkčné využitie nezastavaných a nevyužívaných plôch v zastavanom území obcí.
- skvalitnenie miestnej cestnej komunikačnej siete, dopravných závad a parkovania motorových vozidiel,
- ochrana peších chodcov výstavbou peších chodníkov, rozšírením vozovky a zriadením parkovacích miest pre motorové vozidlá,
- dobudovanie a vybudovanie technickej infraštruktúry najmä odvedenia a čistenia splaškových vôd.
- riešiť odstránenie estetických závad a environmentálnych problémov v zastavanom území obce, najmä likvidáciu divokých skládok a starých environmentálnych záťaží,
- navrhnúť revitalizáciu verejnej zelene a jej rozšírenie,
- doriešiť problematiku odpadového hospodárstva, navrhnúť dokompletizovanie separovaného zberu odpadov, vrátane nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom a zriadením zberného dvora,
- vymiestnenie hygienicky závadných prevádzok ohrozujúcich životné a obytné prostredie obyvateľov,
- rešpektovať ochranné pásma všetkých líniových zariadení verejnej dopravy a technického vybavenia zasahujúcich do územia obce,
- navrhnúť opatrenia proti povodňam a veľkým vodám
- navrhnúť opatrenia pre dotvorenia miestneho ÚSES a ochranu prírody
- rešpektovať územie NATURA 2000 – CHVÚ Košická kotlina a všetky kategórie nadradených prvkov ÚSES,
- navrhnúť prvky miestneho ÚSES vymedzené krajinnoekologickým plánom obce,
- zachovať prírodnú brehovú vegetáciu pozdĺž vodných tokov pretekajúcich k.ú. obce,
- v území s vysokým stupňom zornenia vytvárať podmienky pre rozčlenenie veľkých orných plôch výsadbou zelene v remízkach a okolo poľných ciest, potokov a vodných kanálov,
- zamedziť výrub rozptýlenej zelene,
- navrhnúť zalesnenie málo úrodných poľnohospodárskych plôch,
- riešiť v zastavanom území obce zachovanie, udržiavanie a zvýšenie podielu drevinovej vegetácie vo verejných i súkromných priestoroch,
- doplniť líniovú zeleň okolo cestných komunikácií a navrhnúť líniovú zeleň okolo hlavných poľných ciest,
- navrhnúť opatrenia na zdržanie dažďových vôd na k.ú. obce a minimalizovať tak riziko ohrozenia záplav a prívalových vôd v území
- navrhnúť protipovodňové opatrenia toku Torysa a ostatných vodných tokov pretekajúcich územím obce na protipovodňovú ochranu pred prietokom Q100 ročných veľkých vôd.

C.III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

(predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie)

C.III.1 Vplyvy na obyvateľstvo

(počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce, iné vplyvy)

V riešení Konceptu ÚPN-O Sady nad Torysou sa nenavrhuje také riešenie, ktoré by v sebe nieslo riziká ohrozenia zdravotného stavu obyvateľstva, ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady alebo narušovali pohodu a kvalitu života resp. stav životného prostredia. V riešení Konceptu ÚPN-O sú návrhy, ktoré majú zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci a zvýšiť pohodu a kvalitu života obyvateľom obce a jeho návštevníkom. Sú to predovšetkým návrhy na odstránenie negatívnych vplyvov na obytné prostredie v oblasti dopravy, technickej infraštruktúry, environmentálnej infraštruktúry, vytvorenia podmienok pre šport a rekreáciu a celý súbor opatrení a návrhov na revitalizáciu urbanizovaného a krajinného prostredia.

Základným cieľom koncepcie Územného plánu obce bola optimalizácia využitia územia z hľadiska lokalizácie funkcií na nových rozvojových plochách s návrhom kompaktného využitia územia obce formami intenzifikácie, dobudovania a doplnenia využitia územia v racionálnej miere vzhľadom na reálne územnotechnické, ekologické a ekonomické podmienky pri zachovaní optimálneho životného prostredia. V rámci riešenia Konceptu ÚPN-O sa navrhuje niekoľko rozvojových zámerov, ktoré budú mať pozitívny dopad z hľadiska environmentálneho:

- navrhuje sa dobudovanie zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania územia a čistenie odpadových vôd
- dopĺňajú sa kapacity zdrojov pre zásobovanie elektrickou energiou,
- navrhuje sa celý rad opatrení na zlepšenie systému obslužných komunikácií a najmä dobudovanie chodníkov pre peších a parkovacích plôch,
- v oblasti kultúry, sociálnej starostlivosti a školstva sa navrhuje:
  - dostavba základnej školy a dostavba materských škôl v obidvoch miestnych častiach,
  - rozšírenie obidvoch miestnych cintorínov
- v oblasti odpadového hospodárstva sa navrhujú zariadenia na zhodnocovanie odpadov.

C.III.2 Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Vplyvy na horninové prostredie z riešenia Konceptu ÚPN-O nevyplývajú.

C.III.3 Vplyvy na klimatické pomery

Nie sú identifikované žiadne vplyvy tohto typu z koncepcie Konceptu ÚPN-O obce.

C.III.4 Vplyvy na ovzdušie

(napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisii)

Na území obce sa v Koncepte ÚPN-O navrhuje dobudovanie priemyselnej zóny na území bývalého poľnohospodárskeho dvora (prevádzky drobnej výroby a výrobných služieb). V štádiu riešenia dokumentácie Konceptu ÚPN-O obce nemožno identifikovať konkrétne vplyvy na ovzdušie, nakoľko v tomto stupni ÚPD je navrhované iba funkčné a priestorové usporiadanie územia, bez umiestňovania konkrétnych činností. Možno predpokladať, že v prípade zámeru umiestnenia prevádzky s potenciálnym vplyvom na ovzdušie, musí prebehnúť proces hodnotenia vplyvov na ŽP podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Zásobovanie obce teplom sa navrhuje na báze zemného plynu, čo prispeje k zníženiu negatívnych vplyvov na ovzdušie spôsobených výrobou tepla na báze tuhých palív.

Možno predpokladať, že navrhovaným dobudovaním a rekonštrukciou siete miestnych komunikácií sa odstráni znečistenie ovzdušia prachom z tohto zdroja.

C.III.5 Vplyvy na vodné pomery

(napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Z hľadiska protipovodňových úprav je situácia v obci nasledovná :

Toky pretekajúce cez k. ú. Sady nad Torysou nemajú dostatočnú kapacitu na prevedenie Q_{100} ročnej veľkej vody. Dostupným podkladom pre určenie pravdepodobnej hranice územia ohrozeného povodňami je štúdia „Určenie hladín a hraníc inundačného územia na toku Torysa v úseku rkm 0,0 – 57,5 pri prietoku Q_{100} “ z roku 2005.

Všetky navrhované rozvojové plochy sú mimo, resp. na hranici vyššie uvedeného inundačného územia na toku Torysa. Využitie navrhovaných rozvojových plôch nepredpokladá negatívne vplyvy na vodné pomery.

C.III.6 Vplyvy na pôdu

(napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

V Koncepte ÚPN-O je navrhovaná koncepcia územného rozvoja, ktorá si vyžaduje zodpovedajúci záber poľnohospodárskej pôdy vo výmere 21,96 ha vo variante č.1 a 21,77 ha vo variante č.2 pre iné ako poľnohospodárske využitie a ktorý je v dokumentácii Konceptu ÚPN-O zdokumentovaný a zdôvodnený. Ide o ornú pôdu, záhrady a trvalé trávnaté porasty. Sú to plochy

poľnohospodárskej pôdy mimo zastavaného územia obce aj v zastavanom území obce. Nedochádza k členeniu celistvých plôch poľnohospodársky využívanej pôdy. K záberu lesnej pôdy nedochádza.

Riziko intenzívnej vodnej erózie môže byť na svahoch po odstránení vegetačného krytu na lokalitách navrhovaných na výstavbu rodinných domov, najmä na svahoch so strednou sklonitosťou (nad 7°), s nízkym obsahom humusu, nestabilnou štruktúrou pôd a vysokým podielom prachových častíc.

C.III.7 Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

(napr. chránené, vzácné, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

V samotnom riešení dokumentácie Konceptu ÚPN-O obce nemožno identifikovať konkrétne negatívne vplyvy na biotopy. Nenavrhujú sa riešenia, ktoré by spôsobovali negatívny zásah do území ochrany prírody, území NATURA 2000 a územného systému ekologickej stability.

C.III.8 Vplyvy na krajinu

(štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny)

Navrhovaná koncepcia rozvoja obce nemá zásadný dopad na krajinu a jej scenériu. Navrhovaná urbanistická kompozícia vychádza z pôvodnej urbanistickej štruktúry obidvoch miestnych častí obce, ktorú dopĺňa o nové prvky vo vzťahu k jeho priestorovému a funkčnému rozvoju.

V riešení je rešpektovaná pôvodná urbanistická štruktúra a historický pôdorys obce. Navrhované priestorové a funkčné usporiadanie obce vychádza z existujúcej štruktúry a miery zástavby obce, z konfigurácie terénu, disponibilných území pre rozvoj obytnej a súvisiacich funkcií ako aj princípov ochrany poľnohospodárskej pôdy. Územný rozvoj obce je riešený formou kompaktného urbanizovaného celku. Z hľadiska environmentálneho bude mať realizácia návrhu územného plánu na územie obce pozitívny dopad.

Výstavba v navrhovaných funkčných plochách bude podmienená citlivým osadením a zakomponovaním do prostredia. Zároveň bude potrebné zachovať existujúcu drevinnú zeleň a doplniť ju v zmysle navrhovaných opatrení.

Medzi základnými cieľmi a stratégiou spracovania koncepcie Územného plánu obce bola optimalizácia využitia územia z hľadiska lokalizácie funkcií na nových rozvojových plochách s cieľom kompaktného využitia územia a to formami intenzifikácie, doplnenia využitia územia v racionálnej miere vzhľadom na reálne územnotechnické, ekologické a ekonomické podmienky pri zachovaní optimálneho životného prostredia. Návrh technickej infraštruktúry v oblasti vodného hospodárstva, najmä kanalizačného systému je v priamej väzbe na návrh siete obslužných komunikácií.

V riešení koncepcie rozvoja obce má významné postavenie ochrana prírodných prvkov na území obce a vytváranie optimálneho zastúpenia plôch verejnej zelene v jeho pôdoryse. Sú zachované všetky významné plochy a zoskupenia prírodných prvkov a vysokej zelene na území obce, doplnené o ďalšie lokality v navrhovaných rozvojových plochách.

Určitý vplyv na zmenu krajinného prostredia bude mať teleso navrhovanej rýchlostnej cesty R2, ktorá je situovaná na západnom okraji k.ú. miestnej časti Zdoňa. Možno predpokladať, že v rámci projektovej prípravy uvedenej dopravnej stavby budú navrhované opatrenia na zmiernenie negatívnych vplyvov na krajinu a blízke zastavané územie obce.

C.III.9 Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma

(napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti, na územný systém ekologickej stability)

V koncepcii rozvoja obce navrhovanej v dokumentácii Konceptu ÚPN-O sú rešpektované všetky územia ochrany prírody, územia NATURA 2000 a prvky regionálneho systému ekologickej stability sú doplnené o prvky miestneho ÚSES-u:

Výber prvkov zohľadňuje skutočnú potrebu hodnoteného územia relatívne plynulého prechodu prvkov územného systému ekologickej stability od prvkov najvyššej hierarchie (G N-ÚSES, R-ÚSES) po prvky miestneho (lokálneho) územného systému ekologickej stability (M-ÚSES) na

základe reálneho zastúpenia v hodnotenom území a ich hierarchického usporiadania v kostre ekologickej stability (na základe poznania a pochopenia a akceptácie funkcie jednotlivých prvkov v krajine).

Na základe reálnej existencie nadradeného systému ekologickej stability (G N.ÚSES, R-ÚSES) nachádzajúcich sa v širšom území než vlastné riešené územie, boli v skúmanom území vyčlenili ďalšie prvky ÚSES, ktoré detailizujú a dopĺňajú kosru ekologickej stability do miestnej úrovne, teda miestne biocentrá – MBc, a miestne biokoridory (MBk).

- Biocentrum miestneho významu (MBc) Tri konce –tvoria ho lesné komplexy kyslomilných bukových a bukovo- jedľových kvetnatých lesov.
- Biokoridory miestneho významu (MBk) - miestne biokoridory tvoria brehové porasty miestnych vodných tokov, ktoré prepájajú biocentrá miestneho a regionálneho významu na východe obce s biokoridorom regionálneho významu v západnej časti obce.

Okrem prvkov ÚSES Koncept ÚPN-O navrhuje ďalšie opatrenia na revitalizáciu urbanizovaného a krajinného prostredia.

V návrhu všetkých funkčných plôch rozvoja obce sú rešpektované ochranné a bezpečnostné pásma, ktoré do katastrálneho územia obce zasahujú.

C.III.10 Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

V riešení Koncept ÚPN-O obce je rešpektovaná ochrana kultúrnych pamiatok v súlade s príslušnými legislatívnymi normami.

C.III.11 Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Na riešenom území sa nevyskytujú.

C.III.12 Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Dokumentácia Konceptu ÚPN-O Sady nad Torysou je spracovaná v súlade s ustanoveniami zákona č.50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) a vyhlášky č.55/2001 Z.z. o ÚPP a ÚPD. V zmysle §11, odst. 5, písm. c) , d) stavebného zákona je cieľom riešenia ÚPN-O okrem iného stanoviť aj:

- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny vrátane plôch zelene,
- zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov,.....a významných prvkov krajiny.

To znamená, že už v procese tvorby ÚPN-O sú pri návrhu rozvojových zámerov brané do úvahy a hodnotené environmentálne dopady navrhovaných riešení. Z tohto hľadiska hodnotenie predpokladaných vplyvov ÚPD na životné prostredie a zdravie obyvateľov má význam najmä v prípadoch hodnotenia variantných riešení a vtedy, keď navrhovanou koncepciou rozvoja územia dochádza ku kumulácii vplyvov, ktoré jednotlivo majú zanedbateľný účinok, ale ich kumulatívne pôsobenie je podstatné. Vzhľadom na mierku spracovania ÚPN-O obce (1:5 000) nie je možné na úrovni ÚPN-O riešiť a navrhovať opatrenia na elimináciu tých vplyvov, ktoré si vyžadujú rozbor a návrhy v podrobnejšej mierke riešenia s konkrétnymi vstupnými údajmi. V riešení Konceptu ÚPN-O sú navrhované funkčné plochy pre rozvojové zábery, ktoré môžu podliehať v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. posúdeniu vplyvov na ŽP (napr. funkčné plochy pre výrobu, pre technickú infraštruktúru) a pre ktoré v štádiu riešenia Konceptu ÚPN-O nie sú relevantné vstupy. Vplyvy týchto rozvojových zámerov môžu byť hodnotené až na základe dokumentácií posudzovania vplyvov na ŽP spracovaných pre konkrétne činnosti v štádiu umiestňovania zámerov na konkrétnych plochách.

Prostredníctvom prerokovania Konceptu ÚPN-O Sady nad Torysou v zmysle príslušných ustanovení stavebného zákona a posúdením v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie, budú výsledné odporúčania na základe záverov a výsledkov týchto prerokovaní premietnuté do Návrhu ÚPN-O obce Sady nad Torysou.

C.IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

V riešení Konceptu ÚPN-O obce Sady nad Torysou sú navrhované opatrenia, ktorých cieľom je eliminovať a minimalizovať existujúce negatívne vplyvy na životné prostredie, resp. predpokladané vplyvy spôsobené navrhovanou koncepciou územného rozvoja obce:

C.IV.1 Opatrenia na riešenie vplyvov na obyvateľstvo

Vplyvy na obyvateľstvo sú eliminované návrhmi na odstránenie súčasných negatívnych vplyvov na obytné prostredie v oblasti dopravy, technickej infraštruktúry, environmentálnej infraštruktúry. Návrhmi na vytvorenie podmienok pre zvýšenie kvality obytného prostredia a celým súborom opatrení a návrhov na revitalizáciu urbanizovaného a krajinného prostredia sa prispeje k skvalitneniu podmienok života obyvateľov obce. Konkrétne návrhy a opatrenia sú popísané v časti C.III.1. *Vplyvy na obyvateľstvo.*

C.IV.2 Opatrenia pre usporiadanie územia z hľadiska zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity

Pre elimináciu vplyvov na krajinu bude potrebné pri príprave a realizácii rozvojových zámerov navrhovaných v Koncepte ÚPN-O rešpektovať nasledovné ekologicke opatrenia:

- rešpektovať podmienky stanovené pre vyčlenené územie európskej siete NATURA 2000 – CHVÚ Košická vrchovina obmedziť úpravu tokov a výruby, úpravy pôdy nevykonávať na strmých svahoch
- zásahy do prírodného i poloprírodného prostredia usmerňovať tak, aby boli zachované všetky prvky územného systému ekologickej stability, resp. aby nedochádzalo k ich znefunkčneniu (napr. zmenou kultúry na ploche prvku väčšej ako 25 %).
- zachovať pri hospodárení v lesných porastoch hniezdne stanovištia vzácných druhov avifauny,
- zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty
- spôsob využitia územia usmerniť tak, aby sa neznížila ekologická kvalita územia
- zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov
- eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality
- existujúce stavebné objekty nachádzajúce sa v kontakte s tokom nerozširovať smerom k toku
- zabezpečiť ochranu genofondových lokalít
- zamedzovať neopodstatneným výrubom drevín v miestnych biokoridoroch, predovšetkým v sprievodnej vegetácii tokov. Tie je možné realizovať len v súvislosti so správou toku v prípadoch ohrozujúcich bezpečnú prevádzku toku.
- nevnašať do prírodného prostredia voľnej krajiny a do intravilánu obce nepôvodné a zároveň invázne druhy rastlín
- minimalizovať zásahy do plôch biotopov, podmienkou pre realizáciu stavieb na ploche biotopu je súhlas orgánu ochrany prírody
- rekonštrukciu alebo návrh nových 22 kV elektrických vedení riešiť kabelážou v zemi, resp. osadením zábran proti dosadaniu vtáctva na stĺpy vedenia
- špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce)
- vylúčiť výrub brehových porastov
- zamedziť výrub rozptýlenej zelene,
- vylúčiť vypaľovanie lúčnych a pasienkových porastov
- uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov
- odstraňovanie invázných druhov rastlín
- ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny)
- zakladanie vetrolamov a protieróznych pásov
- jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob)

C.IV.3 Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov a na znižovanie negatívneho pôsobenia stresových javov

- zabezpečiť ochranu prírodných zdrojov
- zachovať v súčasnom stave výmeru lesných pozemkov.
- chrániť plochy poľnohospodárskych pôd pred eróziou realizáciou systémov ochranných agrotechnických opatrení.
- zladit' spôsoby obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v posudzovanom území so záujmami ochrany prírody a krajiny
- realizovať protierózne opatrenia na ornej pôdy
- zvyšovať podiel nelesnej drevinovej vegetácie výsadbou alejí a remízok
- rešpektovať resp. stabilizovať aktívne aj potenciálne zosuvné územia
- rešpektovať vodohospodárske záujmy v krajine
- vylúčiť zhoršovanie kvality povrchových a podzemných vôd.
- pri návrhoch umiestňovania stavieb požadovať pre výkon správy vodných tokov ponechať v zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov pre výkon správy vodných tokov voľný nezastavaný pás pozdĺž brehov Hnilca a Starej vody 10,0 m a pozdĺž brehov ostatných tokov 5,0 m.
- v rámci odvádzania dažďových vôd realizovať opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území tak, aby odtok z daného územia do recipienta nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente v súlade s ustanovením § 36 ods. 13 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov a v zmysle požiadaviek NV SR č. 296/2005 Z. z. podľa § 6. t. j. so zabezpečením zachytávania plávajúcich látok,
- realizovať opatrenia na zníženie produkcie odpadov, účinný separovaný zber a zhodnocovanie odpadov
- zamedziť vhodnými opatreniami znečisteniu organickými a anorganickými druhmi odpadov z priemyselnej a individuálnej činnosti realizovanej v katastrálnom území obce
- odstrániť z územia živelné skládky tuhého komunálneho odpadu a stavebného odpadu a postihnuté časti územia prijateľným spôsobom rekultivovať.
- lúčno-pasienkové lokality kosit' (spásat') a nelesnú drevinovú vegetáciu chovajúcu sa sukcesne s agresívnym zarastaním v dôsledku absencie kosenia (pasenia) udržiavať v únosnej miere.

C.V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich cieľ a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom.

Alternatívne navrhované riešenia v Koncepte ÚPN-O obce možno porovnávať na základe súboru kritérií a určenia ich dôležitosti z hľadiska výberu optimálnej alternatívy. Ide o vyhodnotenie viacerých vplyvov, dôsledkov či dopadov, ako sú:

- vplyvy na krajinu
- vplyvy na zdravie
- environmentálne dôsledky
- sociálno-ekonomické dôsledky
- územno – technické dopady.

Hodnotiť porovnania navrhovaných alternatívnych riešení možno z dvoch hlavných aspektov:

- a) z hľadiska sociálno-ekonomických dôsledkov a územno – technických dopadov,
- b) z hľadiska vplyvov na krajinu a environmentálnych dôsledkov .

V riešení Koncept ÚPN-O Sady nad Torysou sa navrhujú alternatívne riešenia v rámci riešenia funkčných plôch pre bývanie v rodinných domoch:

Variant č.1

Rozvoj obytnej zóny je navrhovaný okrem výstavby v prielukách a na nových plochách v zastavanom území tiež v lokalitách mimo zastavaného územia na ornej pôde, trvalých trávnych porastoch, záhradách a nevyužívaných (neobhospodarovaných) sadoch v nive rieky Torysa a na svahoch vo východnej časti Bystera.

Sú to plochy pre výstavbu rodinných domov navrhované formou obytných súborov a občiansku vybavenosť, ktoré ležia na týchto lokalitách:

Katastrálne územie Byster

- Lokalita Za majerom, nachádza sa v severnej časti Bystera mimo zastavaného územia pri účelovej ceste smer Košické Olšany. Lokalita je priamym pokračovaním zastavaného územia, nevyžaduje si výstavbu obslužnej komunikácie, leží na odvodnenej ornej pôde.
- Lokalita Pred majerom, vytvára ju zoskupenie štyroch menších plôch, ktoré sú lokalizované v prielukách medzi existujúcou zástavbou rodinných domov pri ceste smer Košické Olšany. Nevyžaduje výstavbu obslužnej komunikácie, leží na ploche mimo zastavaného územia na ornej pôde.
- Lokalita Nižné lúky, leží v centrálnej časti Bystera čiastočne mimo zastavaného územia na ploche medzi rodinnými domami a priemyselným areálom. Lokalita si vyžaduje výstavbu obslužnej komunikácie, leží na ornej pôde a trvalých trávnych porastoch.
- Lokalita Konopiska, leží v severo – východnej časti Bystera čiastočne mimo zastavaného územia na zvlhnom teréne. Lokalita si vyžaduje výstavbu siete obslužných komunikácií, leží na trvalých trávnych porastoch a záhradách. Časť mimo zastavaného územia leží na ploche nevyužívaných (neobhospodarovaných) sadov.
- Lokalita Jedzina, nachádza sa v južnej časti Bystera neďaleko potoka Kaňapka, prevažná časť lokality leží v zastavanom území. Zaberá plochy záhrad a v menšej miere i ornú pôdu. Vyžaduje si výstavbu obslužnej komunikácie.

Katastrálne územie Zdoňa

- Lokalita Nižné Fideše, leží v severnej časti Zdoňa prevažne mimo zastavaného územia na ornej pôde. Vyžaduje si výstavbu siete obslužných komunikácií nadväzujúcich na dopravný obslužný systém obce.
- Lokalita Na dolných lúkach, rozsiahlejšia lokalita leží na rovinnom teréne v južnej časti Zdoňa mimo zastavaného územia na ornej pôde. Východná časť zastavaného územia si vyžaduje výstavbu prístupovej komunikácie. Okrem rodinných domov je v lokalite navrhnutý aj výstavba bytového domu.

Variant č.2

Rozvoj obytnej zóny je navrhovaný okrem výstavby v prielukách a na nových plochách v zastavanom území tiež v lokalitách mimo zastavaného územia na ornej pôde, trvalých trávnych porastoch a záhradách v nive rieky Torysa a pri potoku Kaňapta.

Sú to plochy pre výstavbu rodinných domov navrhované formou obytných súborov a občiansku vybavenosť, ktoré ležia na týchto lokalitách:

Katastrálne územie Byster

- Lokalita Za majerom, nachádza sa v severnej časti Bystera mimo zastavaného územia pri účelovej ceste smer Košické Olšany. Lokalita je priamym pokračovaním zastavaného územia, nevyžaduje si výstavbu obslužnej komunikácie, leží na odvodnenej ornej pôde.
- Lokalita Pred majerom, vytvára ju zoskupenie štyroch menších plôch, ktoré sú lokalizované v prielukách medzi existujúcou zástavbou rodinných domov pri ceste smer Košické Olšany. Nevyžaduje výstavbu obslužnej komunikácie, leží na ploche mimo zastavaného územia na ornej pôde.
- Lokalita Nižné lúky, leží v centrálnej časti Bystera čiastočne mimo zastavaného územia na ploche medzi rodinnými domami a priemyselným areálom. Lokalita si vyžaduje výstavbu obslužnej komunikácie, leží na ornej pôde a trvalých trávnych porastoch.
- Lokalita Pukanec, nachádza sa v južnej časti Bystera neďaleko toku Torysy, mimo zastavaného územia. Zaberá plochy trvalého trávneho porastu. Vyžaduje si výstavbu obslužnej komunikácie pre rodinné domy a bytový dom,
- Lokalita Potočky, nachádza sa vo východnej časti Bystera mimo zastavaného územia medzi potokom Kaňapka a záhradkárskou osadou na ornej pôde a záhrad. Vyžaduje si výstavbu obslužnej komunikácie.

Katastrálne územie Zdoňa

- Lokalita Nižné Fideše, leží v severnej časti Zdoňa prevažne mimo zastavaného územia na ornej pôde. Vyžaduje si výstavbu siete obslužných komunikácií nadväzujúcich na dopravný obslužný systém obce.

- Lokalita Na dolných lúkach, rozsiahlejšia lokalita leží na rovinnom teréne v južnej časti Zdoby mimo zastavaného územia na ornej pôde. Východná časť zastavaného územia si vyžaduje výstavbu prístupovej komunikácie. Okrem rodinných domov je v lokalite navrhnutý aj výstavba bytového domu.

Porovnanie variantov:

Podstata variantného riešenia návrhu funkčných plôch pre bývanie spočíva v tom, že okrem 5 navrhovaných lokalít rovnakých v oboch variantoch sú vo variante č.1 navrhované dve nové lokality a to lokality *Konopiská* a lokalita *Jedzina* a vo variante sú to lokality *Pukanec* a *Potočky*. Preto sa v porovnaní variantov možno sústrediť najmä na hodnotenie pozitívnych a negatívnych faktorov v týchto lokalitách.

Variant č.1

Lokalita Konopiská

Pozitívne faktory :

- lokalita nadväzuje na zastavané územie obce,
- časť územia sa nachádza v súčasne zastavanom území,
- je možné ju dopravne napojiť na existujúci systém miestnych komunikácií

Negatívne faktory :

- časť územia lokality sa nachádza v na území nevyužívaných ovocných sádov

Lokalita Jedzina

Pozitívne faktory :

- lokalita nadväzuje na zastavané územie obce,
- väčšia časť územia sa nachádza v súčasne zastavanom území,
- je možné ju dopravne napojiť na existujúci systém miestnych komunikácií

Negatívne faktory :

- riziko zosuvov - lokalita sa nachádza v blízkosti evidovaného zosuvného územia
- riziko záplav – časť lokality sa nachádza v blízkosti potoka Kaňapka

Variant č.1

Lokalita Pukanec

Pozitívne faktory :

- lokalita nadväzuje na zastavané územie obce,

Negatívne faktory :

- riziko záplav – lokalita sa nachádza v blízkosti potoka Kaňapka a toku Torysy
- potreba riešenia dopravného napojenia na systém miestnych komunikácií – premostenie potoka Kaňapka

Lokalita Potočky

Pozitívne faktory :

- lokalita má dobré dopravné sprístupnenie,

Negatívne faktory :

- lokalita nemá väzbu na zastavané územie
- je v kontakte so záhradkárskou lokalitou – riziko konfliktov medzi funkciou bývania a funkciou rekreácie.
- riziko záplav – lokalita sa nachádza v blízkosti potoka Kaňapka

Hodnotenie :

a) z hľadiska sociálno-ekonomických dôsledkov a územno – technických dopadov možno hodnotiť ako prijateľnejší variant č.1,

b) z hľadiska vplyvov na krajinu a environmentálnych dôsledkov je prijateľnejší takisto variant č.1,

Možno očakávať, že uzavrieť problematiku výberu optimálneho variantu riešenia bude možné až na základe záverov prerokovania Konceptu ÚPN-O podľa príslušných ustanovení stavebného zákona ako aj na základe výsledkov posudzovania Konceptu ÚPN-O podľa zákona č. 24/2006 Z.z.

Nulový variant:

Nulový variant predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia obce Sady nad Torysou v rozsahu jeho zastavanej a nezastavanej časti. Z hľadiska životného prostredia boli v prieskumoch a rozboroch identifikované environmentálne problémy, ktoré je potrebné riešiť (viď. popis v kapitole

č. C.II.13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov). V dokumentácii Konceptu ÚPN-O sú tieto problémy riešené a sú navrhované opatrenia na ich odstránenie. V riešení ďalšieho rozvoja obce nie sú navrhované zámery, u ktorých by bolo možné v tomto štádiu riešenia predpokladať negatívny vplyv na životné prostredie, preto možno považovať nulový variant za menej priaznivý z hľadiska hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

C.VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Základné zdroje údajov o súčasnom stave životného prostredia:

- Prieskumy a rozbor pre ÚPN-O obce Sady nad Torysou
- Zadanie pre ÚPN-O Sady nad Torysou a výsledky jeho prerokovania
- Koncept ÚPN-O Sady nad Torysou
- ÚPN VÚC Košického kraja a jeho zmeny a doplnky
- Krajská koncepcia starostlivosti o životné prostredie
- aktualizovaný Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Košice -okolie (2006)
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (dopad na obec)
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Košického kraja

Na základe týchto podkladov boli formulované údaje o vstupoch a výstupoch na územie, v rozsahu ktorého je riešený Koncept ÚPN-O Sady nad Torysou a súvisiace charakteristiky a hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

C.VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Vo vzťahu k stupňu posudzovanej ÚPD (Koncept ÚPN-O ako etapa ÚPD na úrovni územného plánu obce) a miere riešenia (1:5000) sa v procese spracovania správy o hodnotení tohto strategického dokumentu vyskytuje veľa neurčitostí, najmä z dôvodu nedostatku vstupných informácií súvisiacich s očakávanými vplyvmi na životné prostredie, ktoré môžu nastať pri realizácii rozvojových zámerov na navrhovaných funkčných plochách a pri umiestňovaní konkrétnych činností a stavieb v území. Istá neurčitosť môže vyplývať aj z faktu, že správa o posúdení vplyvov na životné prostredie sa spracúva pred ukončením procesu prerokovania koncepcie územného rozvoja obce navrhovanej v Koncepte ÚPN-O. To znamená v štádiu, keď ešte nie sú známe stanoviská kompetentných orgánov štátnej správy a ďalších zainteresovaných organizácií a inštitúcií, a ani postoj verejnosti, k navrhutej koncepcii riešenia a navrhnutým variantom riešenia.

Vo väčšine aspektov hodnotenia vplyvov na životné prostredie nie je možné v správe jednoznačne vyhodnotiť dopad navrhovanej koncepcie na životné prostredie a odporúčať riešenia, ktoré budú zapracované do konečnej etapy – Návrhu riešenia ÚPN-O. V tomto zmysle túto správu treba ponímať ako východiskový podklad pre vypracovanie dokumentov pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie konkrétnych činností, stavieb a rozvojových zámerov, ktoré podliehajú v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. posúdeniu.

C.VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie

Hlavným cieľom obstarania ÚPN-O je v súlade s §11 stavebného zákona stanoviť:

- zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce(obce) v nadväznosti na okolité územie,
- prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch,
- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny, vrátane plôch zelene,
- zásady a regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrnohistorických hodnôt a významných krajinných prvkov,

- zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia.

Posudzovaný Koncept ÚPN-O Sady nad Torysou tieto ciele napĺňa. Predmetom riešenia Konceptu ÚPN-O sú teda aj tie aspekty, ktoré sa procesom posudzovania strategických dokumentov podľa zákona 24/2006 Z.z. sledujú, t.j. predchádzať, eliminovať a minimalizovať negatívne vplyvy navrhovanej koncepcie územného rozvoja obce na životné prostredie. V záväznej časti Konceptu ÚPN-O sú stanovené zásady a regulatívy, ktoré tieto aspekty riešenia Konceptu ÚPN-O potvrdzujú.

Keďže cieľom spracovania Konceptu ÚPN-O obce Sady nad Torysou je navrhnuť funkčné využívanie a priestorové usporiadanie územia a nie sú ešte v tomto štádiu známe konkrétne urbanistické, architektonické a najmä technologicko-prevádzkové údaje o budúcich investíciách umiestňovaných na navrhovaných funkčných plochách, je posúdenie vplyvov navrhovanej koncepcie rozvoja obce iba „predbežné“, s množstvom neurčitostí. Preto až v ďalších etapách posudzovania vplyvov na životné prostredie, pri realizácii navrhovanej koncepcie rozvoja, bude možné navrhovať adekvátne opatrenia na riešenie konkrétnych vplyvov, ktoré s realizáciou koncepcných zámerov súvisia.

C.IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

Spracovateľ správy: Ing. arch. Agnesa Hoppanová, Jenisejská 1/A, 04 001 Košice

.....

Spolupráca: Ing. arch. Alexander Bél, URBI Projektová kancelária, Zvonárska 23, 040 01 Košice

C.X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Prieskumy a rozbor pre ÚPN-O obce Sady nad Torysou
- Zadanie pre ÚPN-O Sady nad Torysou a výsledky jeho prerokovania
- Koncept ÚPN-O Sady nad Torysou
- ÚPN VÚC Košického kraja a jeho zmeny a doplnky
- Krajská koncepcia starostlivosti o životné prostredie
- aktualizovaný Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Košice -okolie (2006)
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (dopad na obec)

C.XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov

(podpisom, pečiatkou oprávneného zástupcu navrhovateľa)

Sady nad Torysou, júl 2015

.....
 JUDr. Vojtech Farkaš
 starosta obce Sady nad Torysou